ΤΟ ΦΥΛΛΟ ΛΕΠΤΑ 75

ΜΟΥΣΑ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ — ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ — ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΔΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 37
ΠΟΙΗΣΗ — ΔΙΗΓΗΜΑ — ΚΡΙΤΙΚΗ — ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ — ΘΕΑΤΡΟ — ΜΟΥΣΙΚΗ

ΧΡΟΝΙΑ Α΄ — ΦΥΛΛΟ 5 — ΑΘΗΝΑ ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ 1920

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ : Τὸ ξεχαρβάλωμα.
ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ : Χειμερινὸ εἰδύλλιο.
ΑΛΕΚΟΣ ΔΡΑΚΟΣ : Προμηθέας.
Γ. Θ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ : Τοιχογραφίες.
Μ. ΓΙΑΝΝΑΤΟΣ : Βροχή.
ΑΝΤΙΟΧΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΣ : Θάλασσα — Ἀπογοήτεψη.
ΝΑΣΟΣ ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ : Ἕνας ἄνθρωπος.
ΛΕΛΑΣ ΑΓΓΕΛΟΣ : Σὲ σένα.
ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΨΑΜΠΕΛΗΣ : Σκλαβιά.
ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΑΝΤΡΕΓΙΕΒ : Ὁ Ὠκεανός.

Ξένη Φιλολογία — Ἑλληνικὴ Φιλολογία — Σημειώματα.

LA MUSE

Publication mensuelle — Belles Lettres — Beaux Arts — Théatre Critique — 37 Rue Colocotroni — Athènes — Grèce.

ΜΟΥΣΑ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ — ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ — ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΔΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 37

ΠΟΙΗΣΗ — ΔΙΗΓΗΜΑ — ΚΡΙΤΙΚΗ — ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ — ΘΕΑΤΡΟ — ΜΟΥΣΙΚΗ

ΧΡΟΝΙΑ Α΄ — ΦΥΛΛΟ 5 — ΑΘΗΝΑ ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ 1920

ΤΟ ΞΕΧΑΡΒΑΛΩΜΑ

Ἀνέβηκε γρήγορα τὴ σκοτεινὴ σκάλα καὶ μπῆκε στὸ φωτισμένο ἀπὸ μικρό, κατεβασμένο, φῶς, δωμάτιο.

Ὁ πατέρας του ἅμα τὸν εἶδε, σηκώθηκε :

— Ἔλα λοιπόν ! τοῦ εἶπε.

Ὁ ἀδελφός του ὁ Κωστῆς, καθισμένος σὲ μιὰ γωνιά, μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι, μόλις γύρισε καὶ τὸν κοίταξε.

— Μὰ τί τρέχει, τί συμβαίνει ; ρώτησε αὐτός, κοιτάζοντας γύρο, ποὺ εἶνε ἡ μητέρα ;..

— Κάτσε, θὰ στὰ πῶ, δὲν εἶνε τίποτα ! Νὰ τῆς ἤρθε νὰ ταξειδέψει ! αὐτὸ εἶνε ὅλο ! τοῦ ἀπάντησε ὁ πατέρας του κουνῶντας τὰ χέρια του.

— Νὰ ταξειδέψει ; Τί νὰ ταξειδέψει, τί ἐννοεῖς ;

— Τί ἐννοῶ ; Νά, πῆρε τὴ δούλα της σήμερα τὸ πρωΐ, τὰ ξημερώματα κέφυγε ! Πάει λέει, στὴ Σύρα καὶ πέρα ἀκόμα, σἄλλα νησιά ! Ἤθελε νὰ ταξειδέψει, νὰ κάνει ταξείδια !.

— Ἔλα, Χριστέ ! Καὶ χειμώνα καιρό !. ὁ Γιώργης, ἡ Μαρία ;

— Εἶνε δῶ κοντά, στοῦ Μίτσα..

Πάλι ρώτησε τὸν πατέρα του.. ὑποπτεύθηκε μὴν εἶχανε μαλώσει, πράγμα, ποὺ γινότον πολὺ συχνά, καὶ τοῦ ἤρθε θυμὸς ἐναντίον τοῦ πατέρα του. Ἀλλ' αὐτὸς τοῦ ὁρκίσθηκε, πὼς διόλου δὲν εἶχαν μαλώσει, ἀλλ' αὐτὴ τώρα τελευταία, εἶχε πάθει μανία γιὰ ἐκδρομές, νὰ γυρίζει καὶ ὅλο τὴ χάνανε ! καὶ πρωΐ, πρωΐ ξημερώματα, χωρὶς νὰ τοὺς πεῖ τίποτα ἀπὸ πρίν, πῆρε δρόμο..

— Ἔτσι εἶνε, ὅπως σοῦ λέει ὁ πατέρας ! μίλησε ἀπ' τὴ θέση του ὁ ἀδελφός του ὁ Κωστῆς, χωρὶς σχεδὸν νὰ στραφεῖ.

Περπάτησε λίγο. Κοίταξε τὸ σπίτι, τὸ σκοτεινὸ διάδρομο, ἕναν ἄλλο μικρὸ τοῦ μαγειριοῦ. Καὶ κεῖ σκοτεινιά..

— Μᾶς ἔκανε ἄνω κάτω, παιδί μου, ἄρχισε νὰ λέει ὁ πατέρας του, τί ὡραία ποὺ περνούσαμε, μόλες τὶς ἰδιοτροπίες της !. Μὰ τί ἔπαθε !.. Παράτησα καὶ μαγαζὶ κι' ὅλα ! Στὸ διάολο νὰ πᾶνε ! ὅλο πίκρες ἔχω νοιώσει στὴ ζωή μου !

— Μὰ γιατὶ τὸ κάνετε τόσο σπουδαῖο ; Ἔ, τῆς ἤρθε νὰ κάνει ἕνα ταξείδι ! ἔτσι δὲ μοῦπατε ;. Τώρα τί ;. τρέχει τίποτα ἄλλο ;

— Δὲν τρέχει τίποτα ἄλλο !

— Γιατὶ κάνεις ἔτσι τότε ;

— Πῶς κάνω ἔτσι ; ξέρω κἐγὼ παιδί μου !. Ἔ, δὲ ξέρεις, μοῦ τἄφερε ὅλα ἄνω κάτω !

— Οὔ !. στἄφερε ὅλα ἄνω κάτω ! Καὶ ὁ Δημήτρης προχώρεσε στὴ λάμπα :

— Ἔλα, τώρα, ἀφῆστε τὶς γρουσουζιές !. εἶπε καὶ σήκωσε τὸ φῶς, ποὺ τὸν στενοχωροῦσε χαμηλωμένο. Αὐτὸ εἶνε ! ἔτσι !. Φῶς, φῶς !,

Τὸ δωμάτιο φωτίσθηκε δυνατά.

Ἡ ματιὰ τοῦ Δημήτρη, ποὺ ἔτρεξε γύρο, εἶδε πάλι τὶς ζωγραφιὲς πάνω στὸν τοῖχο τὸν κόκκινο, καὶ τὴ μικρὴ ζωγραφιὰ χαμηλά, χαμηλά, ποὺ εἶχε κρεμάσει ἡ μάνα του, κοντὰ στὴ θέση ποὺ καθόταν. Κ' εἶχε αὐτὴ ἕνα καράβι νὰ ταξειδεύει, ἕνα κάτασπρο καράβι μὲ φουσκωμένα τὰ πανιά..

— Ἔξοχα εἶνε !. νά, ἔτσι !. εἶπε. Ὄχι νὰ κάθεσθε στὰ σκοτεινά !. Μὰ τὸ θεό, σὰ νὰ σᾶς συνέβηκε κανένα δυστύχημα ! Δὲν κάνετε τὸ σταυρό σας !.

— Ναί, δὲ λέω !. ἔκανε ὁ πατέρας του.

— Καλά, καλά ! Τώρα, ἐδῶ, τί θὰ φᾶμε ;

— Τί νὰ φᾶμε, παιδί μου !

— Τί νὰ φᾶμε ! Ἄλλο τοῦτο ! Μὰ μὴ θέλεις νὰ μείνουμε νιστικοί ; Μὰ γιὰ πέτε μου, στὸ θεό σας, γιατὶ κάνετε ἔτσι ; Ἔχουμε τίποτα πένθος ; Αὐτὴ γλεντᾶ, διασκεδάζει καὶ πρέπει καὶ μεῖς νὰ κάνουμε τὸ ἴδιο !.

Εἶδε τὴ μορφὴ τοῦ πατέρα του, ποὺ εἶχε πάρει κάποια μικρὴ λάμψη, πάλι νὰ σκυθρωπάζει νὰ γίνεται σκοτεινή.

— Λοιπόν, γιὰ λέτε, τί ἔχουμε ; Ἔχουμε τίποτα ;

— Κάτι ἔχουμε, τοῦ ἀπάντησε ὁ πατέρας του, νά, λίγο τυρί, ἐληές, σαρδέλες !. Ποιὸς νὰ μᾶς μαγερέψει !

— Θεία ! Τί νὰ τὸ κάνεις τὸ μαγέρεμα ! Ὅταν θέλουμε νὰ τὰ μαγέρικα καὶ διαλέγουμε ! Κἔπειτα πόσο θὰ λείψουν !. Ἔλα ἔλα, ποῦνε τὸ τραπεζομάντηλο ;

— Μὰ στάσου νἄρθουν καὶ οἱ ἄλλοι ! τοῦ εἶπε ὁ πατέρος του, καθὼς αὐτὸς ἀνοίγοντας ἕνα συρτάρι ζητοῦσε τραπεζομάντηλο.

— Ἄς τὸ στρώσω πρῶτα !.

— Ἔ, πῆγε νὰ κάνει κ' ἕνα ταξειδάκι, καλά, ἔκανε κακά ! Ἔτσι τὸ θέλησε, ἐπιτέλους ! εἶπε στὸν ἑαυτό του.

Κΰστερα στὸν ἀδελφό του δυνατά :

— Ἔλα, ἔλα, τί κάθεσαι ἔτσι ! σὰν Ἑβραῖος εἶσε, μὰ τὸ θεό, πάνω στὰ τείχη τὰ γκρεμισμένα τῆς Ἱερουσαλήμ! Σήκω, σήκω !. πιάσε κεῖ !. Ἔλα λοιπόν !. τράβα !. ἐμπρός !. Ἔτσι ντέ !. Ἄ, γιά σου ! Ἔτσι σὲ θέλω !. Μὰ ἐσὺ κάνεις γιὰ πρώτης τάξεως σερβιτόρος !. μὰ δὲ ξέρω, οἱ σερβιτόροι στρώνουν καὶ τὰ τραπέζια ;.

Ἡ πόρτα ἀκούστηκε κάτω νὰ κλείνει μὲ κρότο.

— Νά τοι ! εἶπε ὁ πατέρας, φθάσανε !.

— Κατὰ φωνὴ ἔπρεπε νὰ πεῖς καὶ ὁ γάϊδαρος ! θγάζω ξέω τὴ Μαρία !..

Καὶ γρήγορος ἔτρεξε μέσα στὴν κουζίνα, ἅναψε φῶς, ἅρπαξε μαχαιροπήρουνα, πιάτα, κἔκανε τέτοιο θόρυβο, ποὺ ἀνάγκασε τὸν πατέρα του νὰ τοῦ φωνάξει :

— Μωρὲ σὰ νἄνε δέκα μέσ' στὸ μαγειρό !.

Καθὼς ἑτοιμαζότανε νὰ θγεῖ κρατῶντας πιάτα, μαχαιροπήρουνα καὶ μιὰ ἁλατιέρα, χωρὶς νὰ ὑπάρχει ἀνάγκη, μπῆκε ἡ ἀδελφή του κρατῶντας τὸ καπέλο της..

— Πὼς ἦταν αὐτό ;

— Θὰ σοῦ πῶ, θὰ σοῦ πῶ !. Ἔλα δῶ ἐσύ, ἔκανε στὸν ἀδελφό του, ποὺ ἐρχόταν πίσω, πᾶρε αὐτὴν τὴν ἁλατιέρα μὴ μοῦ πέσει !. κιαὐτά !.

— Στάσου νὰ τὰ πάρω γώ.. τοῦ εἶπε ἡ ἀδελφή του.

— Ἔλα, πᾶρε καὶ σύ !

— Λοιπὸν γιὰ πές μας.. ἄρχισε νὰ τοῦ λέει ὁ Γιώργης.

— Ὕστερα, ὕστερα !

Καὶ κοίταξε τὴν ἀδελφή του, ποὺ ἔφευγε. Τοῦ εἶχε φανεῖ πιὸ ἀδύνατη καὶ ὠχρὴ ἀπ' ἄλλοτε.

— Ἔλα, τράβα, τί κάθεσαι ! εἶπε στὸν ἀδελφό του ποὺ στεκόταν ἀκίνητος.

— Μὰ εἶνε ἀνάγκη νὰ γίνει τέτοια ἑτοιμασία ; Ἔχουμε τίποτα ;

— Κεῖνο ποὺ ἔχουμε ! Πήγαινε μέσα κἔφθασα κἐγώ !.

Τοὺς θρῆκε καθισμένους ὅλους στὸ τραπέζι γύρο. Ἡ ματιά του πῆγε στὴ θέση τῆς μάνας του. Ἐκεῖ ἡ καρέκλα της ἔτοιμη ! Δίπλα, ὅπως πάντοτε, εἶχε καθίσει ἡ ἀδελφή του..

Λύπη τοῦ ἔσφιξε τὴν καρδιά του, ἀλλὰ φώναξε μὲ κωμικιὰ φωνή :

— Ἐμπρός, καὶ ἦρθε ὁ σερβιτόρος !.

Τὸ τραπέζι, ὅσο κιὰν ἔκανε αὐτὸς μὲ τὸ Γιώργη νὰ τὸ ζωηρέψει ἦτανε μελαγχολικό, πένθημο. Ἔκανε ὅμως, τὰδύνατα, δυνατά. Περγέλασε τὴ μάνα του τὴν ταξειδιώτισα, καθὼς τὴν ἔλεγε, καὶ τὴν περιέγραφε, πὼς θὰ πήγαινε ἔχοντας πίσω της τὴ δούλα, τὴ Λενιώ, νὰ κρατᾶ τὴ βαλίτσα. Καὶ σὰ νὰ τοὺς ἔβλεπε νὰ πηγαίνουν, ἔκανε τὴ Λενιὼ νὰ γλυστρᾶ καὶ νὰ πέφτει μὲ τὴ βαλίτσα, στὴ θάλασσα..

Ἐδῶ φοβήθηκε ὅμως, μὴ αὐτὸ τὸ πάθαινε σωστά, ἡ μάνα του.

Ἡ Μαρία ζήτησε κι' αὐτὴ νὰ τοὺς βοηθήσει νὰ κάνουν τὸ τραπέζι εὔθυμο, ἀλλ' ὁ πατέρας του μετὰ ἀπὸ λίγα χαμόγελα καὶ κάτι λογάκια, ἔγυρε τὸ κεφάλι σκεπτικός. Ὅμοια ἔκανε καὶ ὁ Κωστῆς. Κἔτσι τελείωσε τὸ τραπέζι γεμᾶτο μελαγχολιά.

Καὶ ἡ νύχτα ἦτανε σιωπηλή, ἥσυχη..

Ὅταν σηκώθηκαν ὁ πατέρας του τοῦ εἶπε :

— Πᾶμε λίγο ἔξω ;

Ἐδέχτηκε. Δὲ θἀργοῦσαν, πολὺ γρήγορα θὰ γύριζαν.. Καὶ φύγανε.

Γιὰ κάμποση ὥρα ὁ πατέρας του βάδιζε σιωπηλός, ἔπειτα εἶπε σηκώνοντας τὸ κεφάλι :

— Δὲν εἶνε αὐτό, δὲν εἶνε αὐτό ! Σαὐτὸ τὸ ταξείδι κάτι τρέχει ! Καὶ κούνησε τὸ κεφάλι του.

— Τί νὰ τρέχει ; τὸν ρώτησε ὁ γιός του κάτι διακρίνοντας στὰ λόγια του.

— Θὰ τὸ δεῖς !. Ἔτσι φεύγει μιὰ γυναῖκα καὶ παρατᾶ τὸ σπίτι της, τὰ παιδιά της..

— Τί θὲς νὰ πεῖς ; τοῦ εἶπε θυμωμένος ὁ γιός, γιατὶ ἐνόησε καλὰ τώρα, τί ἤθελε νὰ πεῖ, αὐτὰ πατέρα εἶνε ντροπὲς καὶ δὲν πρέπει νὰ λέγονται!. Τώρα στὰ γεράματα!. Φρίκη !. Ἄκουῦς, ἀκουῦς !.

Ἔπαψε. Ἕνας ἄνθρωπος παρουσιάστηκε γνωστός τους στὴ γωνιὰ τοῦ δρόμου, στὸ φῶς τοῦ φαναριοῦ, ὅπου κιαὐτοὶ πλησίαζαν. Χαιρετίσθηκαν.

Ὁ πατέρας του, ἅμα ὁ ἄνθρωπος πέρασε, εἶπε :

— Καὶ τί νὰ κάνω ; Μὲ εἶδες ; Πρέπει νὰ χαμογελῶ,νὰ μὴ δείχνω τί ἔχω, τί μὲ τρώει !.

Πρωΐ, πρωΐ πετάχτηκε ἀπ' τὸ κρεβάτι του. Ὁ ἥλιος δὲν εἶχε θγεῖ ἀκόμα. Εἶδε πάλι τὰ παλιὰ σπίτια, ποὺ τριγύριζαν τὸ δικό τους, τὰ μαυρισμένα τους κεραμίδια. Εἶχαν κλειστὰ ὅλα τὰ παράθυρα. Ἀπὸ μιὰ καπνοδόχο πυκνὸς καπνὸς ἔβγαινε..

— Τί χαρά, σκέφτηκε, θἄχα, ἂν ἦταν ἐδῶ ἡ μάνα μου!.

Στὸ νοῦ του ἦρθαν καὶ οἱ ὑποψίες τοῦ πατέρα καὶ τοὔρθε νὰ γελάσει. Καὶ ὅμως, σὲ μιὰ μπυραρία, ποὺ καθὼς περνοῦσαν ἀπ' ἔξω, συρθήκανε καὶ μπήκανε μέσα, γρήγορα ζωήρεψε κοιτάζοντας τὶς κόρες, ποὺ βρισκόντουσαν μέσα. Καὶ μάλιστα, σὲ μιά, τόλμησε, χωρὶς νὰ ντραπεῖ τὸ γιό του, νὰ τῆς πεῖ καὶ δυὸ λογάκια !

— Ἔ, γέρο ἁμαρτωλέ, εἶπε αὐτὸς τότε μὲ τὸ νοῦ του, ἐδῶ πάει κεῖνο !. Ἐκ τῶν ἰδίων, φαίνεται, κρίνει !.

Καὶ εἴχανε γυρίσει στὸ σπίτι ἀρκετὰ ἀργὰ καὶ ὅλους τοὺς θρήκανε νὰ κοιμοῦνται. Ἐκεῖ ὅμως στὸ σπίτι, τὸν ἄκουσε πάλι, νἀναστενάζει...

Στὸ σπίτι ἀκόμα, κανεὶς δὲν εἶχε σηκωθεῖ. Ἦταν ἥσυχο. Γιὰ νὰ περάσει τὴν ὥρα, πῆρε κάτι ἐπιστολὲς παλιές, φίλων του καὶ τὶς ξαναδιάβασε. Θυμήθηκε ἔπειτα,πὼς ἔπρεπε νἀπαντήσει σὲ κάποιο φίλο του. Καὶ τοῦ ἔγραφε. Ἔτσι ἡ ὥρα πέρασε. Ἄκουσε πόρτες νἀνοίγουν καὶ ὁμιλίες.. Σηκώθηκε τότε καὶ θγῆκε κιαὐτός.

Ὁ ἀδελφός του ὁ Κωστῆς ἦταν κλεισμένος μέσ' στὸ δωμάτιό του. Τὸν ἄκουσε νὰ περπατᾶ μέσα..

Κανένα δὲ θρῆκε στὴν τραπεζαρία. Ἔρημη. Καὶ ἦτανε ψυχρὴ ψυχρή. Λύπη τοῦ ἔσφιξε τὴν καρδιά.

Ἕνα ἄσπρο γατάκι μὲ λίγες βοῦλες μαῦρες, καθότανε ζαρωμένο σὲ μιὰ καρέκλα, καὶ κοιμώτανε. Στὸ θῆμα του, ποὺ ἔκανε τὰ ἔπιπλα νὰ κουνηθοῦνε, κούνησε κι' αὐτὸ ταὐτιά του, χωρὶς νἀνοίξει τὰ μάτια του.

Κοίταξε τὶς ζωγραφιὲς τῶν τοίχων, σὰ νὰ μὴν τὶς

ε, ἔπειτα τὸ μικρὸ καραβάκι μὲ τἄσπρα του πανιά..
Τραβήχτηκε ἀπ' ἐκεῖ καὶ πῆγε στὸ παράθυρο, καὶ εἶδε

Κείνη τὴ στιγμὴ ἕνας ἀδύνατος νέος μ' ἕνα τσουβάλι
ὤμο, στάθηκε, πετῶντας τὸ τσουβάλι χάμω, καὶ
ορα γρήγορα ἔβγαλε τὰ παπούτσια του, δυὸ παλιοπά-
τσα, τὰ τοποθέτησε ὄρθια τὄνα κοντὰ στἄλλο, στὸ
ο, κ'ὕστερα πέρνοντας τὸ τσουβάλι ἔφυγε. Τὰ παπού-
ἐμειναν μόνα..

Ἄκουσε τὴν ἀδελφή του νἄρχεται καὶ γύρισε. Τὴν
δμως, τόσο ὠχρή, ποὺ θυμὸς πάλι, τοῦ ἦρθε καὶ βλα-
μησε τὴ μάνα του.

— Θὰ βγεῖς ; τὸν ρώτησε αὐτή.

— Ναί, καμμιὰ βόλτα θὰ κάνω θὰ πάω ἴσαμε τοῦ πα-
α καὶ θὰ γυρίσω γρήγορα.

— Κάτσε νὰ σοῦ κάνω ἕναν καφέ.

— Ὄχι, ὄχι, θὰ πάρω ἔξω...

Δὲν τὸν βίασε. Κ' ἔφυγε αὐτὸς πιὸ γρήγορα ἀπ' ὅσο
λε.

Ἔκανε κρύο. Ψυχρός, παγωμένος ἄνεμος φυσοῦσε.

— Τὴν τρελή, τὴν τρελή ! εἶπε γιὰ τὴ μάνα του.

Βάδιζε γιὰ τὸ κατάστημα τοῦ πατέρα του. Σὲ λίγο,
τὸ σκέφθηκε εἶπε μὲ κάποια συχασιά :

— Μὰ τί θὰ κάνω κεῖ ;

Ζήτησε νὰ βρεῖ κανένα ἄλλο μέρος νὰ πάει.

— Καλλίτερα κεῖ !. εἶπε γιὰ τὸ κατάστημα τοῦ πα-
α του.

Σ' ἕνα δρόμο, ποὺ περνοῦσε, εἶδε κοντὰ στὸ πεζοδρό-
ξαπλωμένο, ἕνα ἄλογο ψωραλέο, κόκκινο, νὰ ψυχο-
ᾶ. Κανεὶς δὲν ἦταν ἐκεῖ. Κουνοῦσε κἄποτε τὰ πόδια
τὰ τεντωμένα λίγο, κι' ἄφινε κάθε τόσο ἕνα βογγητό.
Προχώρησε.

—Καλὰ ποῦχει μαζί της τὴ Λενιώ... εἶπε μὲ τὸ νοῦ του.

Ὁ πατέρας του στὸ κατάστημα, μιλοῦσε μὲ δυὸ φίλους
. Ἦτανε γελαστὸς καὶ φαινότανε νἄχει ὄρεξη γιὰ κου-
πα. Θυμήθηκε ὅμως τὰ λόγια του :

— Καὶ νὰ μὴ μπορῶ, ἀλλὰ πρέπει νὰ χαμογελῶ...

Τώρα σὰ νὰ τὸν κοίταξε πιὸ βαθειά, ἄρχισε νὰ τὸν δι-
ώνει. Τί, πὼς γέρασε ; Γιατὶ γέρασε τὸ σῶμα δὲν ἔχει
λωμα, δὲν πρέπει νὰ αἰσθάνεται τὴ ζήλια, νἀγαπᾶ ;.

Χαμογέλασε ὅμως, καθὼς σκεπτόταν αὐτά. Θυμήθηκε
τὰ μαλώματα, ποὺ ἔκαναν, ὁ πατέρας του μὲ τὴ μάνα
. Κάθε τόσο ἦταν ἀδύνατο νὰ μὴ μαλώσουν καὶ μάλι-
γιὰ ψύλλου πήδημα. Γιατὶ σὲ ἄλλα, ποὺ ἔπρεπε νὰ
ώσουνε, δὲ βγάζανε λέξη. Καὶ μοιάζανε μὲ μικρὰ παιδιά,
λογοφέρνουν. Ὁ πατέρας του τραβιώτανε μόνος καὶ
ῆθελε νὰ καθίσει στὸ τραπέζι. Θὰ πήγαινε στὴν αὐλὴ
ᾶς ἔκανε κρύο, παγωνιά, ἢ εἶχε δυνατὸ ἥλιο. Καὶ κεῖ
γύριζε σὰν ἐρωτευμένος, γεμᾶτος ἀπελπισία. Ἡ μάνα
πάλι, θὰ καθότανε στὸ τραπέζι ψυχρή, ἀμίλητη, χω-
νὰ κοιτάζει κανέναν. Τότε θἄτρεχε αὐτός, πάντα αὐτός,
τἄλλα του ἀδέλφια δὲν ἀνακατεύονταν, καὶ θὅσερνε
πατέρα του, ἀφοῦ πρῶτα ὅμως, ἔψελνε τῆς μάνας του
ά. Τῆς ἔλεγε, πὼς εἶχε τόσον καλὸ ἄνθρωπο καὶ ἦταν
ἁμαρτία νὰ τὸν βασανίζει, πὼς ἀπ' τὰ φερσίματά του ἔπρεπε νὰ δεῖ, ὅτι ἦταν σὰν παιδὶ αὐτός, καὶ ἄλλα πολλά. Πήγαινε ἔπειτα, κάτου κἔσερνε τὸν πατέρα του, ὅπως σέρνουν παιδιά, ποὖχουνε θυμώσει μὲ τοὺς γονιούς τους. Κἔλεγε ὁ πατέρας του, καθὼς ἔκανε πὼς δὲν ἤθελε νὰ πάει:

— Ἄσε με, παιδί μου, κἔμπλεξα μὲ κακὸ διάβολο !.

Ἡ γυναῖκα του ἅμα τὸν ἔβλεπε νὰ μπαίνει μέσα καὶ πίσω νἄρχεται ὁ γιός του, γιατί αὐτός, ὁ γιός, ὅταν φθάνανε στὴν πόρτα, τὸν ἔσπρωχνε νὰ μπεῖ πρῶτος, δὲ μποροῦσε, τἰς περισσότερες φορὲς νὰ κρατηθεῖ καὶ κάτι θἄλεγε:

— Γιὰ κοίτα τον, πὼς τὸν φέρνουν !. γέρο ξεκουτιάρη!.

Ἐδῶ ὁ πατέρας του ἔχανε πάλι, τὸ λογικό του, λησμονοῦσε τὴν ἀπελπισία του, καὶ κόρωνε, ἄναβε, κοκκίνιζε σἄ διάνος θυμωμένος, καὶ νά, ἕνας ἄλλος νέος καυγᾶς πολὺ πιὸ χειρότερος ἀπ' τὸν πρῶτο !...

Πάνω στὶς ἐνθυμήσεις αὐτές, οἱ φίλοι τοῦ πατέρα του φύγανε κιαὐτὸς πλησίασε τὸ γιό του.

— Τί νέα ; τὸν ρώτησε.

— Τίποτα νέα, τοῦ ἀπάντησε.

Ὁ πατέρας του ἔσυρε τὸ ψαρρὸ γένι καὶ εἶπε :

— Δὲ λάβαμε τίποτα ἀκόμα !.

— Τί ; ρώτησε κάνοντας ὅτι δὲν ἐννόησε.

— Τί !. νὰ τηλεγράφημα, μιὰ εἴδηση !. τοῦ ἀπάντησε ὁ πατέρας του μὲ κάποια ἔξαψη.

Μείνανε σιωπηλοί. Ὁ Δημήτρης κοίταξε ἔξω. Ἄνθρωποι πολλοὶ περνοῦσαν ἄλλοι βιαστικοὶ κιἄλλοι μὲ βραδὺ βῆμα καὶ χαζέβοντας, ποὺ ἔκανε τοὺς βιαστικοὺς νὰ κουνιοῦνται πίσω τους, δῶ καὶ κεῖ, σὰ νὰ θέλανε νὰ τοὺς ξεφύγουν.

Ὁ πατέρας του μίλησε :

— Ὅτι κιἂν πεῖς, καμμιὰ φορὰ στὰ γεράματα γίνονται τὰ μεγαλείτερα λάθη !.

— Μὰ πάλι τὰ ἴδια ! βρέ, βρέ ! Μὰ τεἶνε τοῦτο !

— Δὲ μπορῶ νὰ τὸ βγάλω ἀπ' τὸ νοῦ μου !

— Νὰ σοῦ πῶ, πατέρα. Ἐγὼ ἐνόμιζα, πὼς ἐκείνη, ἡ μάνα μου, εἶχε κάποια λόξα, ποὺ δυνάμωσε τώρα, νὰ θέλει ταξείδια, αὐτὴ μόνο! ἀλλὰ βλέπω πὼς καὶ σὺ δὲν πᾶς πίσω! Μὰ τὴν πίστη μου! Μὰ ἂν δὲ μοιάζατε δὲ συμπεθεριάζατε!.

Τὰ τελευταῖα τἄπε μὲ γέλιο, καὶ νόμισε, ὅταν ἔλεγε, πὼς μοιάζουνε στὶς λόξες, ὅτι τοὺς ἔφερνε πάλι κοντὰ νὰ φιλιωθοῦνε...

Ἀλλ' αὐτὸς κούνησε τὸ κεφάλι :

— Καλά, καλά !... ἔκανε.

Εἶχε ὅμως, ἕνα μικρὸ χαμόγελο στὰ χείλια.

— Μὰ τί καλά ! γιὰ στάσου !.

Κιἄρχισε νὰ τοῦ λέει πολλὰ ὑπερασπίζοντας τὴ μάνα του, ἂν καὶ αἰσθάνθηκε, καθὼς τἄλεγε αὐτά, κάτι νὰ κλονίζεται μέσα του...

Πελάτες ἦρθαν καὶ τοὺς διέκοψαν. Ἔφυγε.

Θέλησε νὰ περπατήσει, νὰ δεῖ φίλους, ποὺ στὸ νοῦ του παρουσιάσθηκαν. Ἀλλὰ πάλι τὸν ἐνόχλησαν, τὸν στενοχώρεσαν πολὺ αὐτά, ποὺ γινόντουσαν, καὶ τὸν ἔκαναν νὰ γυρίσει στὸ σπίτι του μὴ θέλοντας νὰ δεῖ, νὰ μιλήσει μὲ τὰ φιλικὰ πρόσωπα....

(Συνέχεια)

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΙΔΥΛΛΙΟ

Στὴν Emmy S—.

Τὸ χιόνι ἀργά, βουβὰ τὸ δρόμο ἐσκέπαζε
Καὶ γὼ σὲ καρτεροῦσα νάρθηξ πάλι,
Τὸ ἀθῶο σου νὰ γροικήσω τὸ ἀργυρόγελο,
Καθὼς ποὺ ἄκουν τὴν ἄνοιξη τὸ ἀηδόνι.

Κ' ἐρχόσουν πάντα πρόσχαρη, τὸ τζάκι μου
Καὶ τὸ λιτό μου δεῖπνο νὰ ἑτοιμάσῃς,
Καὶ νὰ μοῦ πῇς σεμνὰ γιὰ τὴν ἀγάπη σου
Καὶ τὰ δειλά, παρθενικὰ ὄνειρά σου.

Καὶ μ' ὅλο ποὺ συχνὰ ἡ ἀθῶα ἡ τόλμη σου
Τὴ γειτονιὰ μποροῦσε νὰ ξιππάσῃ,
Σκέψη κακιὰ τοῦ κόσμου δὲ σὲ μόλυνε
Ποτέ, πονετικιά, ἀκριβὴ ἀδερφούλα...

Μὰ ἦρθε καιρὸς ποὺ μ' ἔχασες. Μὲ τράβηξεν
Ἀπ' τὴν ἀπόκεντρή μας, ἔρμη κώχη,
Τὸ παίνεμα γιὰ κεῖνα, πλάϊ σου π' ἔγραφα,
Τὰ βράδυα ποὺ γλυκὰ μοῦ τραγουδοῦσες.

Στὰ φῶτα τῆς ζωῆς τῆς πολυθόρυβης
Τὴ γαληνὴ ἐλησμόνησα φωλιά μας,
Καὶ Μίνες, Λίνες, Στίνες μὲ μεθούσανε
Στῶν πόθων τὰ συμπόσια κάθε νύχτα.

Κι' ὅπως ποτὲ γι' αὐτὸ πικρὰ δὲν ἔκλαψες,
Θαρροῦσα πὼς δὲν πόνεσες καθόλου—
Δὲ μάντευα τὰ λούλουδα, ποὺ μοῦστελνες,
Κάθε φορὰ γιατ' ἦταν νοτισμένα...

Μὰ ἦρθε καιρός, τὰ φῶτα ποὺ μὲ κούρασαν
Καὶ ἡ κάθε Μίνα ἢ Λίνα ἢ Στίνα ἢ Λόρχεν,
Καὶ ποὺ βαρειὰ μιὰ νύχτα χειμωνιάτικη
Μὲ βρῆκε στὸ κρεββάτι ἀρωστημένο.

Πάλι τὸ χιόνι ἀργὰ τὸ δρόμο ἐσκέπαζε,
Μὰ τότε πιὰ δὲν πρόσμενα κανένα,
Μονάχα νοσταλγοῦσα τὸ σπιτάκι μας,
Ἀκόμα καὶ τὴν πρώτη μου τὴ φτώχεια.

Καὶ ξάφνου ἦταν τὸ βῆμα σου ποὺ γροίκησα
Καὶ τὸ δειλό σου χτύπημα στὴν πόρτα,
Κ' ἦταν τὸ πρόσωπό σου ἀχνό, κατάχλωμο,
Ποὺ πρόβαλε καὶ μ' εἶδε μὲ ἀγωνία.

Κ' εἶχαν τὰ γαλανά, θλιμμένα μάτια σου
Μιὰν ἔκφραση, συγγνώμη ὡς νὰ ζητοῦσαν—
Πῶς ἀγαπάει βαθειὰ καὶ πιὸ περήφανα,
Σὰν ἀγαπάει κανεὶς χωρὶς νὰ ἐλπίζῃ !...

Κ' ἦρθε καιρὸς ποὺ θἄφευγα, ποὺ μ' ἔχανες
Γιὰ πάντα πιά, γιὰ πάντα ἀπ' τὴ ζωή σου,
Κ' ἤσουν, πρώτη φορά σου, ἡ μόνη ποὺ ἔκλαψες,
Σὰν ἄρχισε τὸ τραῖνο νὰ μακραίνῃ.

Καὶ τὸ λευκὸ μαντήλι σου, ποὺ ἀνέμιζες,
Ἀνήσυχο λὲς κ' ἦταν περιστέρι,
Ποὺ νὰ μοῦ φέρῃ ἐγύρευε τὰ λόγια σου :
Ἡ πρώτη καὶ ἡ στερνή μου θἄσαι ἀγάπη.

...Μὴν πῇς, ἀθῶο κοράσι, πὼς σὲ ξέχασα,
Κι' ἂν χρόνια τώρα πᾶνε ποὺ σωπαίνω—
Στὸν πόνο ἢ στὴ χαρά μας τὴ βαθύτερη,
Δίνει ἡ σιωπὴ μιὰν ἔκφραση πιὸ τέλεια.

Κι' ἂν πάλι ἐσὺ τὰ λόγια σου λησμόνησες
Κ' ἔγινες πιὰ καλὴ νοικοκυρούλα,
Ἐκεῖ ψηλὰ τὸ χιόνι πέφτει ἀδιάκοπα,
Κι' ἄθελα τότε ὁ νοῦς θὰ φτερουγίζῃ...

Κισσέ, φτωχὲ κισσέ, ποὺ ὀνειροπόθησες
Στὸν ἴσκιο μου ἀποκάτω νὰ πεθάνῃς,
Ποιὸς τάχα ν' ἀγαπάῃ μπορεῖ βαθύτερα
Ἀπ' τὸν ὅπ' ἀγαπάει χωρὶς νὰ ἐλπίζῃ ;

1920

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ

Οἱ Ναϊάδες σιγοκλαῖν σιμά σου,
Χτυποῦν τὰ χέρια, τὰ λυτὰ μαλλιὰ
Παιχνίδισμα τοῦ Λίβα στὴ θωριά σου
Μουχρὰ θολώνουν δάκρια τὴ ματιά.

Ἡ ἀγκαλιὰ σὲ σφίγγει τἄγριου βράχου
Καὶ τῶν νερῶν οἱ ρόχθοι κι' οἱ καημοί,
Λυπητερὰ χτυπᾷ τοῦ Νερομάχου
Τοῦ Τρίτωνα τὸ βούκινο μόρμή.

Ἀπ' τἀκρογιάλια τὰ ξανθά, Γοργόνες
Φέρνουν στὸ θρῆνο δάκρυα προσφορά,
Στοὺς βράχους δίπλωσαν οἱ Ἀλκυόνες
Κι' ἐκστατικὰ κυττᾶν τὴ συφορά.

Γυρνᾶν οἱ ὧρες κι' ἡ ἀνταύγεια λυώνει
Θρηνοῦν τοῦ Πόντου τὰ γυμνὰ κορμιὰ
Τδρνιο πετᾷ, τὸ θρόϊσμα σιμώνει
Ὡς ροβολᾶνε τὰ μακριὰ φτερά.

ΑΛΕΚΟΣ ΔΡΑΚΟΣ

ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΕΣ

IV

Στερνὴ φθινόπωρου εὐτυχία δείχνει,
στὰ χρυσωμένα φύλλα ἕνα τσαμπὶ
τὸ στριφτὸ κλῆμα, κι' ὅλο ἡ λεῦκα ρίχνει
τὰ φύλλα, στὴ θολὴ νεροσυρμή.
Στὴν συννεφιὰ ποὺ ὑψώνουνε οἱ ἀνέμοι
τοῦ βροχεροῦ Ὀκτώβρη, ποὺ ἔχει μπεῖ,
κάθε ἀντηλιὰ σὰν ζωγραφιὰ λὲς τρέμει
ποὖχει ἀπ' τὸ χρόνο πιὰ μισοσβυστεῖ.
Μ' ἐλίχρυσων γριλάντα γύρω στέφει
τοῦ παταργιοῦ τὰ ξύλα καὶ κρεμνᾶ,
ὑψώνεται ὡς τὴ στέγη, πάλι στρέφει
πλατύφυλλο τὸ κλῆμα, τὰ πυκνὰ
στριφτὰ κλαδιά του μέσα ὡς νὰ βυθίζει
σὲ πιχτὸ κῦμα μπλάβας καταχνιᾶς.
Βράζει ὁ χυμὸς στὴν κάδη, καὶ μ' ἀγγίζει
βαθυὰ εὐωδιὰ ἀπὸ κύματα καπνιᾶς,
τοῦ ξεροῦ πεύκου, στὴ φωτιὰ ποὺ τρίζει.

*

Μπρὸς στὸ τραπέζι, σὲ ὄνειρα σὰν κλίνω,
νομίζω πὼς τὸ Βάκχο ἔχω μαζύ,
καὶ τὸ ποτῆρι ὑψώνοντας σὰν πίνω
τὸ θεῖο κρασὶ ποὺ λάμπει κρεμεζί.
Ἡ ἀντηλιὰ χλωμὴ ἀπ' τὰ φύλλα ἂν πέσει,
ὡσὰν κεχλιμπαριοῦ τρέμει σταλιά,
στοῦ ἄσπρου τραπεζομάντηλου τὴ μέση,
κι' ἀρχίζει ν' ἀνεβαίνει στὰ παληὰ
τοῦ παταργιοῦ δοκάργια, κρεμασμένη,
ποὺ κιτρινίζει ἡ ὀπώρα ἀπ' τὴ νοτιά,
κ' ἡ φλοῦδα τοῦ ρωδιοῦ βαθυὰ σκισμένη
δείχνει πετράδια μέσα ρουμπινιά.

Γ. Θ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΡΟΧΗ

Ψιλὴ βροχὴ στὰ τζάμια μας χτυπάει,
κ' εἴμαστε οἱ δυό μας μοναχοί....
Ἄχ ! ὁποιος μοναχὰ δὲν ἀγαπάει,
συγκίνηση δὲν βρίσκει στὴ βροχή.

Καὶ σιωπηλοὶ κυττούσαμε τὴ φύση
κι' ἄθελα γύραμε πολὺ
καὶ σμίξαμε τὰ χείλια καὶ σὰν βρύση,
ποτίσαν τὸ κορμί μου ἀπ' ἡδονή !

Μ. ΓΙΑΝΝΑΤΟΣ

ΘΑΛΑΣΣΑ

Πόσες φορὲς στὸ κῦμα σου δὲ μοῦ ἦρθε νὰ ριχτῶ....
Πόσες φορὲς στὸ κῦμα σου δὲ μοῦ ἦρθε νὰ βυθίσω
Τὸ πονεμένο μου κορμί !
Πῶς μὲ τραβάει ὁ βόγγος σου—τραγούδι σου τρελλὸ—
Καὶ πῶς μὲ σέρνεις, θάλασσα, στὰ βάθη σου ν' ἀφήσω
Τὴν τελευταία μου πνοή.

Κι' ὅταν γαλήνη ἀτάραγη σὲ δένει, νεκρική,
Καὶ σ' ἀντικρύζω... μέσα σου νοιώθω βαθειὰ δυὸ μάτια
Ποὺ μὲ τραβᾶνε μυστικά.
Σὲ πρωτογνώρισα μικρὸς στὸ μακρυνὸ νησί....
Σὰ μάνα μου σ' ἀγάπησα.... στ' ἀπέραντά σου πλάτια
Ξάπλωσα πρῶτα τὴ θωριά.

Καὶ γνώρισες τὶς πίκρες μου κι' ὅλες μου τὶς χαρές !
Καὶ γνώρισες ὁλόκληρη, θάλασσα, τὴν καρδιά μου,
Τὴν πλανεμένη μου καρδιά !
Τὸ πρόσωπό μου ἀντίκρυσες χλωμὸ—πόσες φορές !—
Ἀπὸ τὸν Πόνο, κι' ἄλλοτε πύρινη τὴ ματιά μου
Ἀπὸ μιὰ ἀνέκφραστη Χαρά !

Πόσες φορές, ὦ θάλασσα, δὲ μοῦ ἦρθε νὰ ριχτῶ
Στὸ κῦμα.... γιατὶ μέσα σου νοιώθω βαθειὰ δυὸ μάτια
Ποὺ μὲ τραβᾶνε μυστικά....
— Καὶ πῶς γλυκοχαϊδεύει με κάτι ἄπειρο, ἀπαλό !..—
Δυὸ μάτια βαθυπράσινα, Κάποιας γλυκὰ δυὸ μάτια....
Ποὺ τὰ κρατῶ μὲς στὴν καρδιά !

ΑΠΟΓΟΗΤΕΨΗ

Μὲς στὴν καρδιά μου ἔχει φωλιάσει ἡ ἀπογοήτεψη !
Μέσα μου ἀντίλαλος κανεὶς δὲν ἀντηχάει !
Κάτι σὰν κλάμμα μοῦ φουσκώνει ἀργὰ τὸ στῆθος μου,
Κάτι σὰν ἀναφυλλητὸ ποὺ δὲν ξεσπάει.

Καὶ γέρνω κάτου τὸ κεφάλι χλωμὸς κι' ἄλαλος,
Καὶ δὲν τολμάω ἀπάνου ἢ γύρω νὰ κυττάξω.
Γύρω τριγύρω σὰ βραχνὰς ἡ ὁμίχλη ἁπλώνεται,
Κι' οὔτε νὰ κλάψω δὲ μπορῶ οὐδὲ νὰ φωνάξω !

Τὸν οὐρανὸ θεριὰ τὰ σύγνεφα σκεπάζουνε....
Καὶ ὦ ! τὸ σκοτάδι πῶς μὲ πνίγει καὶ μὲ δένει !
Μὲς στὴν καρδιά μου ἔχει φωλιάσει ἡ ἀπογοήτεψη !
Πῶς τὸ λαχτάρισα τὸ Φῶς !... Μὰ δὲν προβαίνει.

Τί κι' ἂν γυναῖκες ἀπ' τὸ δρόμο μου διαβαίνουνε.,..
Τί κι' ἂν γλυκόπιοτο κρασὶ μπορῶ νὰ πίνω !
Μὲς στὴν καρδιά μου ἔχει φωλιάσει ἡ ἀπογοήτεψη....
Τί κι' ἂν μπορέσω στὴ ζωὴ κάτι νὰ γίνω....

ΑΝΤΙΟΧΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΣ

ΕΝΑΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Κάθονταν ξαπλωμένος στὸ κρεββάτι του καὶ κύτταζε τὸ ταβάνι. Ἀπ' τὶς γρίλλιες τοῦ παραθυριοῦ, ἔτσι μισόγυρτες καθὼς ἦταν, ἔμπαιν' ἕνα ἁπαλὸ ρόδινο φῶς....

Ὕστερα οἱ ἀχτίδες τοῦ ἥλιου γλύστρησαν ἀνάμεσα ἀπ' τὶς μισόγυρτες γρίλλιες καὶ χύθηκαν χαρούμενες στὴν κάμαρα.... Κι' ἔβλεπε στὴ λουρίδα τὴ χρυσῆ, ποὺ κάνανε οἱ ἀχτίδες τοῦ ἥλιου, νὰ χορεύουν, σὰ διαβολεμένα, κάποιον ἀλλόκοτο χορό, κάποια μόρια σκόνης....

Ἄνοιξε κάνα-δυὸ φορὲς τὸ στόμα του καὶ χασμουρίθηκε δυνατά. Ὕστερα ἀνακλαδίστηκε κάνα-δυὸ φορές, ἀφήνοντας κάποια φωνή, σὰ νἄνσιωθε κάποιαν εὐχαρίστηση.

Ἀπ' ἔξω, πρὸς τὸ μέρος τῆς πόρτας, ἀκούστηκαν τὰ βήματα τῆς γριᾶς δούλας. Τὸ κάθε της βῆμα, συνοδεύονταν κι' ἀπ' τὸ σούρσιμο ποὺ ἔκανεν ἡ παντόφλα της, ρυθμικά, σὰ νὰ χτύπαγε κανεὶς μὲ κάποιο σφυρί.....

Τὰ βήματα ὅσο πήγαιναν κι' ἔσβυναν....

Ὕστερα ἄκουσε τὴ φωνὴ τῆς μητέρας του :

— Γιάγκο σήκω.... Ὀχτώμισι ἡ ὥρα....

Τὰ μάτια του, ποὺ ἦταν καρφωμένα στὸ ταβάνι, παίξανε κάνα-δυὸ φορὲς δεξιὰ-ἀριστερά :

— Τώρα... τώρα. Σηκώνουμαι....

Οἱ παντόφλες τῆς δούλας ξανακούστηκαν. Ὁ πετεινὸς τῆς ἀντικρυνῆς μάντρας λάλησε μὲ τὴ βραχνή του τὴ φωνή.... Τράβηξε σιγὰ-σιγὰ τὸ σκέπασμα καὶ σηκώθηκε...

Πῆγε ὁλόϊσα στὸν καθρέφτη τῆς νιπτήρας καὶ κυττάχτηκε. Κι' εἶδε τὸ πρόσωπό του χλωμό, σὰν κέρινο. Τὰ μαλλιά του ἀνακατωμένα, πέφτανε χαμηλὰ στὸ μέτωπό του, σχεδὸν ἀπάνω στὰ μάτια του....

Κυττάχτηκε καλὰ κάμποσην ὥρα· λὲς καὶ ξεχάστηκε μπρὸς στὸν καθρέφτη, ὥσπου ξανακούστηκε ἡ φωνὴ τῆς μητέρας του :

— Γιάγκο... σήκω λοιπόν.....

Τραβήχτηκε ἀπότομα, καὶ σὰ ντροπιασμένος, γύρισε γύρω-γύρω τὰ μάτια του....

Τὸ μυαλό του γύριζε στὴ χτεσινή του συνάντηση μὲ τὴν Τζούλια....

Καὶ σὰ νὰ μίλαγε μοναχός του :

— Δὲ βαρυέσαι... γυναῖκα εἶναι !...

— Σὰγαπῶ.... σὰγαπῶ πολύ !....

Ἔτσι εἶχε πεῖ ἡ Τζούλια. Κὰι τὰ μεγάλα μαῦρα μάτια της, λάμψανε, σὰν ἀναμμένα κάρβουνα.... Ὕστερα πέρασε τὸ μπράτσο της γύρω στὸ δικό του. Αὐτὸς ἦταν ἀμίλητος.

Ὁ ἀγγῶνας του, ἔτσι καθὼς εἶχαν πιαστεῖ, χάϊδευε τὸ στῆθος της. Μερικὲς στιγμὲς τοῦ φάνηκε πὼς ἔννοιωθε τοὺς χτύπους τῆς καρδιᾶς της....

Αὐτὴ εἶχε πεῖ :

— Κύτταξε τί ὄμορφος καιρὸς ἀπόψε....

Αὐτὸς εἶχε σηκώσει τὰ μάτια του, καὶ κύτταξε τὸν οὐρανό. Κάτι σύννεφα μαῦρα, πίσσα, τρέχανε στὸ θολὸ οὐρανό. Στὴν ἄκρη τοῦ ὁρίζοντα ἕνα βουνὸ ἀπὸ σύννεφα μουντά.

Ἡ Τζούλια εἶχε πεῖ :

— Κύτταξε ἐκεῖ κάτω αὐτὰ τὰ μαῦρα σύννεφα...

Αὐτὸς τὴν κύτταξε μιὰ στιγμὴ καὶ εἶπε :

— Ναί... Κύττα πῶς μοιάζουν... Σὰ θλιμμένες ψυ

Ἕνας ἀξιωματικὸς ποὺ πέρναγε δίπλα τους, χτ τας δυνατὰ τὰ πόδια του, ἔτσι ποὺ νἀκούγωνται τὰ ρούνια του, τοὺς κύτταξε καὶ γέλασε. Κυτταχτήκαν προχώρησαν....

Τὰ δέντρα, στὴ σειρά, ξερά, κιτρινισμένα. Στὸ φύσημα τοῦ ἀγέρα, τὰ ξερὰ κίτρινα φύλλα τῶν δέ κύλαγαν χάμω, σὰν ξεψυχισμένα, κάνοντας κάποιον κοτο θόρυβο, σὰ νὰ τρίζανε κόκκαλα....

Αὐτὴ τὸν κύτταξε γιὰ μιὰ στιγμὴ στὰ μάτια. Ὑ ἄρχισαν νὰ περπατοῦν γρήγορα. Ἄρχισε νὰ ψιχαλίζ κόσμος ἔτρεχε....

Οἱ σταλαγματιὲς τῆς βροχῆς ἄρχισαν νὰ πέφτου κνές, πιὸ πυκνές, ὥσπου γυάλισαν οἱ πλάκες τοῦ μου....

Σὲ μιὰ γωνιὰ ἕνας στραβός, ποὺ εἶχε στὴ θέσ ματιῶν δυὸ κατακόκκινες γοῦβες, πούλαγε φημερίδε ἕνα του μπράτσο εἶχε κρεμασμένα κάτι κορδόνια τέ πουτσιῶν....

Τὴν πῆγε ἴσαμε τὸ σπίτι της. Στὴν πόρτα, τοῦδε χέρι της. Αὐτὸς εἶχε κλείσει τὸ κρῦο μικρὸ χερά κάμποσην ὥρα μέσα στὰ δικά του, σὰ νἄθελε νὰ τ στάνῃ.

Ἡ Τζούλια εἶχε πεῖ :

— Καληνύχτα....

Καὶ τραβῶντας ἀπότομα τὸ χέρι της εἶχε χαθεῖ ἀπ' τὴν ψιλὴ ξύλινη πόρτα.

Αὐτὸς τῆς φώναξε :

— Αὔριο... ἐκεῖ ποὺ εἴπαμε... Αὔριο....

Ὕστερα σκέφτηκε : «Περίεργο.... Ὅλες οἱ γυ μοιάζουν ἡ μιὰ μὲ τὴν ἄλλη... Ὅλες ψέμματα λέ Ἕνας ἄνθρωπος ποὺ πέρναγε δίπλα του, εἶχε γυρίσ τὸν κύτταξε.

Ἅμα ντύθηκε τράβηξε τὸ σούρτη ἀπ' τὴν πόρτ βγῆκε. Στὴν τραπεζαρία βρῆκε τὴ μητέρα του μὲ ἀδερφή του. Ἡ γριὰ δοῦλα τοὔφερε τὸ γάλα του, σού τας τὶς παντόφλες της. Κάθησε στὸ τραπέζι, σὰν ἀ μένος, ἔχοντας καρφωμένα τὰ μάτια του στὴν ἀδερφ ποὺ στέκονταν κοντὰ στὸ παράθυρο καὶ κύτταζε ἔξ βλεπε τὸ σῶμα τῆς ἀδερφῆς του, μεστωμένο, σῶμα σ γυναίκας. Σκέφτηκε : «Περίεργο.... Ποτὲ δὲν τὴν εἶχα σέξει...». Αὐτὴ ἔμενε ἀκίνητη, λὲς καὶ τὸ εἶχε κατα καὶ στέκονταν ἐπίτηδες. Ἡ μητέρα τὸν κύτταξε καὶ γ γέλασε...

Αὐτὸς ἔσκυψε τὰ μάτια του μὲς τὸ φλυτζάνι...

Σηκώθηκε καὶ βγῆκε ἀπ' τὴν τραπεζαρία. Ἡ μ τὸν πῆρε ἀπὸ πίσω, ἔχοντας πάντα ζωγραφισμένο στὸ σωπό της κεῖνο τὸ χαμόγελο...

Πιάνοντάς του τὸ παλτό, ψιθύρισε :

— Εἶδες... ποὺ νὰ μὴ βασκαθῇ ;... Δόξα τῷ Θεῷ δὲν εἶχε κι' αὐτὸ τὸ καλό !...

Αὐτὸς ἔβαλε γρήγορα τὸ καπέλλο του κι' ἔφυγε στικά, ἀφήνοντας τὴν πόρτα πίσω του νὰ βροντίσῃ.

ναῖκες... βρῶμες» σκέφτηκε. «Χαίρεται ποὺ θὰ τὴν πουλήσῃ ἀκριβά !....».

Περπατοῦσε καὶ τὸ μυαλό του γύριζε.....

Μπαίνοντας στὸ γραφεῖο τού, εἶδε τὸν προϊστάμενό του, ποὺ στέκονταν ὄρθιος κοντὰ στὸ παράθυρο, σὰ νὰ τὸν πρόσμενε. Αὐτὸς ἔβγαλε τὸ καπέλλο του καὶ τὸν χαιρέτησε, σκύβοντας τὸ κεφάλι.... Ὁ προϊστάμενος ἄναψε ἕνα ποῦρο κι' ἔφυγε....

Αὐτὸς κάθησε μπροστὰ στὸ τραπέζι του κι' ἄνοιξε κάτι στενόμακρα χοντρὰ βιβλία, γεμᾶτα ἀριθμούς. Ἔκανε νὰ γράψῃ, μὰ δὲ μποροῦσε. Οἱ ἀριθμοὶ τοῦ φαίνονταν πὼς χόρευαν πάνω στᾶσπρο χαρτί.... Ἀνοιγόκλεισε κάνα-δυὸ φορὲς τὰ μάτια του. Ὕστερα, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ, ἔγραψε στὴ μέση τῆς σελίδας : «Γυναῖκες... βρῶμες.... Ὅλες βρῶμες !...». Στάθηκε μιὰ στιγμὴ σὰ ζαλισμένος. Ἔφερε τὸ χέρι στὸ μέτωπό του :

— Δέν εἶμαι καλά.... Κάτι ἔχω....

Ὁ προϊστάμενος φάνηκε στὸ ἄνοιγμα τῆς πόρτας μὲ κάτι χαρτιὰ στὰ χέρια. Αὐτὸς ἔκλεισε βιαστικὰ τὸ βιβλίο.

— Ποῦ εἶσαι... Κάνε μου ἀπὸ δῶ ἕνα ἀντίγραφο....

Αὐτὸς σηκώθηκε. Κάτι πῆγε νὰ πῇ, μὰ σταμάτησε. Στὸ στόμα του ὅλο ἔρχονταν ἡ λέξη «βρῶμες». Ὕστερα εἶπε :

— Μάλιστα... Μάλιστα....

Ὁ προϊστάμενος τοὔδωσε τὰ χαρτιά, ἀφήνοντας ἀπ' τὸ στόμα σου ἕνα σύννεφο καπνό, ποὺ γέμισε τὴν κάμαρα, κι' ἔφυγε....

Αὐτὸς ἄνοιξε πάλι σὰ φοβισμένος τὸ βιβλίο.

Τὰ μελανωμένα γράμματα, εἶχαν ἀποτυπωθῆ καὶ στὴν ἄλλη σελίδα ἀνάποδα. Κάτι σὰ χαμόγελο ζωγραφίστηκε στὸ πρόσωπό του. Ἔβγαλε ἀπ' τὴν τσέπη ἕναν καθρέφτη, τὸν ἔφερε ἀπέναντι στἀναποδογυρισμένα γράμματα, κι' ἔσκυψε καὶ διάβασε: «Γυναῖκες.. βρῶμες.. Ὅλες βρῶμες!..». Ἄνοιξε διάπλατο τὸ στόμα του κι' ἄρχισε νὰ γελάῃ :

— Ἄ στὸ διάολο !.. Βρῶμες... Ὅλες βρῶμες !...

Στάθηκε μιὰ στιγμή, πῆρε μιὰ βαθειὰ ἀναπνοὴ κ' ὕστερα εἶπε, γελῶντας ἀκόμη :

— Κ' ἡ μάννα μου βρῶμα !....

Ὁ γιατρὸς μπῆκε στὴν κάμαρα καὶ τράβηξε σιγὰ-σιγά, σὰ νὰ φοβόταν, κοντά του. Στὸ ἄνοιγμα τῆς πόρτας φάνηκε τὸ κεφάλι τῆς μητέρας. Τὸ πρόσωπό της κατάχλωμο καὶ τὰ μάτια της γυαλιστερά, σὰ γυάλινα.

Αὐτὸς σηκώθηκε ἀπ' τὴν καρέκλα ποὺ κάθονταν καὶ φώναξε :

— Φῦγε... Φῦγε... Ἔξω... Ὅλοι ἔξω !....

Ὁ γιατρὸς πῆγε πιὸ κοντὰ καὶ τὸν ἅρπαξε ἀπ' τὸ χέρι. Ὕστερα τὸν κύτταξε κάμποσην ὥρα καλὰ στὰ μάτια. Αὐτὸς ἀνοιγόκλεινε γρήγορα τὰ μάτια του καὶ φώναζε.

Ὁ γιατρὸς εἶπε :

— Ἔλα... ἥσυχα !....

Κι' ἔφτιαξε τὰ γυαλιά του. Αὐτὸς ἄρχισε νὰ γελάῃ δυνατά, ἕνα γέλοιο παγωμένο, χωρὶς καμμιὰν ἔκφραση. Ὕστερα ἔτριξε τὰ δόντια του....

Ὁ γιατρὸς βγῆκε. Στὴν πόρτα στέκονταν ἡ μητέρα, ἔτσι, ἀκίνητη, σὰ μιὰ πέτρα. Κοντὰ στὸ παράθυρο στέκονταν ἡ ἀδερφή. Ὁ γιατρὸς εἶπε :

— Ἄσκημα... πολὺ ἄσκημα...

Ἡ μητέρα κινήθηκε μιὰ στιγμὴ κ' ὕστερα στάθηκε πάλι, ὅπως πρίν.

Ὁ γιατρὸς ἔκανε νὰ πάρῃ τὸ καπέλλο του καὶ κοντοστάθηκε λίγο. Ἡ ἀδερφὴ τὸν πλησίασε καὶ κάτι τοὔδωσε στὸ χέρι μὲ τρόπο. Ἔτσι, καθὼς πλησίαζε τὸν γιατρό, τὸ κορμί της τρεμούλιαζε, σὰν ἀφρός, λὲς καὶ λαχτάριζε νὰ γυμνωθῇ....

Ὁ γιατρὸς σὰ νὰ τὴν κρυφοκύτταξε μιὰ στιγμή. Ὕστερα εἶπε :

— Πρέπει νὰ φύγῃ ἀπ' τὸ σπίτι... Μπορεῖ νὰ σᾶς κάνει κακό... Ἄσκημα.., πολὺ ἄσκημα....

Ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴν κάμαρα, ἀκούστηκε πάλι ἕνα γέλοιο παγωμένο, δίχως ἔκφραση, κ' ὕστερα ἕνα τρίξιμο δοντιῶν.....

ΝΑΣΟΣ ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ

ΣΕ ΣΕΝΑ

Θεῖα ματάκια πέλαγα, ὡραῖα ματάκια ἀστέρια !
ἄλυτα μάγια, ἀλάθευτοι κυβερνητάδες Ἥλιοι !
στάθηκα 'μπρός σας ἄλαλος μὲ σταυρωμένα χέρια
ὄντας ἐξεφαντώσατε μπροστά μου κάποιο δεῖλι.

— Τοῦ κάκου ὅμως ! Διαβήκατε, σὰν ὄνειρο π' ἀφίνει
μιὰ σκοτισμένη ἀνάμνηση στὸν ξυπνημένο νοῦ,
σὰν ἕνα ἀστέρι ἀνάστατο, ποὺ πίσωθέ του χύνει
κάποια θαμπόφωτη γραμμὴ στὰ πλάτια τ' οὐρανοῦ.

Διαβήκατε σὰν σύννεφο ποὺ τὸ κυλάει τ' ἀγέρι
κι' ἕνα ἁπαλὸ δροσόχνουδο σκορπάει στὸ πέρασμά του....
..... Ὦ μάτια μου ! Τὸ δρόμο σας
ποιὸς νὰ μοῦ πῇ θὰ ξέρῃ
ν' ἀκολουθήσω ἀκούραστα....
Κι' ἂς εἶν' καὶ τοῦ θανάτου !

ΛΕΛΑΣ ΑΓΓΕΛΟΣ

ΣΚΛΑΒΙΑ

Τὸν πόνο γιὰ νὰ κάνουμε, τὴ δυστυχιάν, αἰώνια,
Φιλοῦμε αὐτὸ τὸ πρόσωπο, ποὺ δὲ θὰ ζήσῃ χρόνια,
Καὶ τὸ λουλοῦδι ἑνὸς θνητοῦ σωμάτου ποὺ ἀγαπᾶμε.
Τὸ πὼς φωλιάζει μέσα του ἡ σαπίλα : τὸ ξεχνᾶμε !
Φιλοῦμε τοῦτον τὸν λαιμό, κι' ἐκεῖνα κεῖ τὰ κάλλη
Καὶ σὰ γλυκομεθύσουμε σκύβουμε τὸ κεφάλι :
Τόσο γλυκὸ τὸ πρόσωπο, κ' ἔτσι γλυκειὰ ἡ ἀγκάλη,
Ἔτσι ὥρηο τὸ κορμί, κι' αὐτὴ γλυκειὰ ἡ ἀπάτη πάλι !

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΨΑΜΠΕΛΗΣ

ΛΕΩΝΙΔΑ ΑΝΤΡΕΓΙΕΒ

Ο ΩΚΕΑΝΟΣ

ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΣΕ ΕΠΤΑ ΕΙΚΟΝΕΣ

ΕΙΚΟΝΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

Δυνατὸς ἀγέρας ἀνεμίζει ἕνα κουρέλι ἀπὸ καραβόπανο, ποὺ εἶναι κρεμασμένο στὸ μεγάλο ἀνοιχτὸ παράθυρο ἀντὶς γιὰ κουρτίνα.

Τὸ καραβόπανο εἶναι μικρὸ καὶ δὲ σκεπάζει ὅλο τὸ παράθυρο, κι' ἀπὸ τὴ χαραμάδα ποὺ χάσκει, ἔρχεται ἡ βροχερὴ ἀνάσα τῆς σκοτεινῆς νύχτας. Δὲν βρέχει ἀκόμα, μὰ ὁ θερμος ἀγέρας, ποὖρχεται ἀπὸ τὴ θάλασσα, εἶναι βαρὺς καὶ ὑγρός.

Τὸ μέρος αὐτὸ εἶναι ὁ πύργος, ὅπου ζῇ ὁ Χάγγαρτ κι' ὁ ναύτης του ὁ Χόρρε. Κοιμοῦνται κι' οἱ δυὸ μ' ἕναν ὕπνο βαρὺ σὰν τὸ μολύβι. Στὸ τραπέζι ἀπάνω καὶ στὶς γωνίες βρίσκονται πεταμένες ἄδειες μποτίλιες, κι' ἀπομεινάρια φαγητοῦ, ὁ μόνος μπᾶγκος εἶναι ἀναποδογυρισμένος καὶ κεῖται ἀπάνω σ' ἕνα πλάϊ. Κατὰ τὸ σούρουπο σηκώθηκε ὁ ναύτης, ἄναψε ἕνα μεγάλο λυχνάρι, θέλησε νὰ κάμῃ κάτι ἀκόμη, μὰ τὸ πιοτὸ τὸν νίκησε, καὶ ξαναποκοιμήθηκε ἀπάνω στὸ λεπτὸ στρῶμα του ἀπὸ ἄχυρα καὶ φύκια. Τὸ φῶς τοῦ λυχναριοῦ, ποὺ σαλεύει ἀπ' τὸν ἀγέρα, τρέχει μὲ κιτρινωποὺς ἀνήσυχους λεκέδες ἀπάνω στοὺς ἄνισους τοίχους καὶ χάνεται μετὰ στὴ μαύρη χαραμάδα τῆς πόρτας, ποὺ ὁδηγεῖ στ' ἄλλα διαμερίσματα τοῦ πύργου.

Ὁ Χάγγαρτ εἶναι ξαπλωμένος ἀνάσκελα, κι' ἀπάνω στὸ στρογγυλὸ καὶ γερὸ μέτωπό του τρέχουνε ἀθόρυβα τὰ ἴδια ἀνήσυχα κίτρινα σημαδάκια, γλυστροῦνε στὰ κλειστὰ μάτια, στὴν ἴσια κοντιλένια μύτη,—κι' ἀφοῦ στριφογυρίσουν, φεύγουνε στὸν τοῖχο. Ἡ ἀνάσα τοῦ κοιμωμένου εἶναι βαθειὰ κι' ἄρυθμη, κάπου κάπου σηκώνεται τὸ βαρὺ χέρι, ποὺ φαντάζει σὰν ξένο, κάνει κάμποσες ἀόριστες, ἀτελείωτες κινήσεις καὶ ξαναπέφτει ἀδύναμα ἀπάνω στὸ στῆθος.

Κάτω στὸ παράθυρο βροντᾷ κι' ἠχεῖ ἡ κυματωγή, ποὺ τσακίζεται ἀπάνω στὰ βράχια—πάει τὸ δεύτερο μερόνυχτο ποὺ ὁ ὠκεανὸς εἶναι τρικυμιασμένος. Ὁ γέρικος πύργος ἀνατριχιάζει ἀπὸ τὰ μανιασμένα χτυπήματα τῶν κυμάτων κι' ἀπομακρύνεται τῆς τρικυμίας μὲ τὸν κρότο ποὺ κάνει τὸ σουβάδισμα ποὺ πέφτει ἀπ' τοὺς τοίχους, μὲ τὸν θόρυβο ποὺ κάνουν τὰ μικρὰ πετραδάκια καθὼς ξεκολλᾶνε, μὲ τὸ ψιθυρητὸ καὶ τοὺς στεναγμοὺς τοῦ ἀγέρα ποὺ πλανιέται μέσα στοὺς διαδρόμους. Μιλάει καὶ μουρμουρίζει σὰ γρηοῦλα.

Ὁ ναύτης ἄρχισε νὰ κρυώνῃ ἀπάνω στὸ πέτρινο πάτωμα, ὅπου ὁ ἀγέρας ξεχύνεται σὰν τὸ νερό. Στριφογυρίζει, μαζεύει ἀπὸ κάτω του τὰ πόδια του, χώνει τὸ κεφάλι ἀνάμεσα στοὺς ὤμους, ψάχνει μὲ τὸ χέρι φανταστικὰ σκεπάσματα, κι' ὅλο δὲν μπορεῖ νὰ ξυπνήσῃ—βαρὺ καὶ δυνατὸ εἶναι τὸ διήμερο μεθύσι. Μὰ νά, ὁ ἀγέρας στριγγλίζει πιὸ δυνατά, κάτι ἔπεσε,—ἴσως νὰ γκρεμνίστηκε στὴ θάλασσα κανένα ἐρειπωμένο μέρος τοῦ τοίχου, κι' ἀπελπιστικὰ ἄρχισαν νὰ τρέχουν οἱ κίτρινοι λεκέδες ἀπάνω στὸ στραβὸ τοῖχο—καὶ ὁ Χόρρε ξύπνησε.

Κάθεται στὸ στρῶμα, κοιτάει γύρω του, μὰ δὲν καταλαβαίνει τίποτε.

Ὁ ἄνεμος σφυρίζει, σὰν κακοῦργος ποὺ καλεῖ τοὺς ἀλλους συντρόφους του καὶ γεμίζει τὴ νύχτα μ' ἀνήσυχα φαντάσματα. Θαρρεῖ κανεὶς πὼς ἡ θάλασσα εἶναι γεμάτη ἀπὸ ναυάγια, ἀπὸ ἀνθρώπους ποὺ πνίγονται καὶ παλεύουν ἀπελπιστικὰ μὲ τὸν χάρο. Ἀκούγονται φωνές. Κάπου ἐκεῖ σιμὰ φωνάζουν, βρίζονται, γελοῦν καὶ πίνουν σὰ τρελλοὶ μιλᾶν γρήγορα καὶ δυνατὰ—νά, νὰ θὰ δῇς νὰ ξεπροβάλλῃ μπροστά σου ἕνα παραμορφωμένο ἀπὸ τὴ φρίκη ἢ ἀπὸ τὸ γέλοιο ἄγνωστο ἀνθρώπινο πρόσωπο, ἢ σπασμωδικὰ σφιγμένα δάχτυλα. Ἀλλὰ ἡ θάλασσα μυρίζει ὄμορφα κι' ἡ μυρουδιὰ αὐτὴ μαζὶ μὲ τὸ κρύο συνεφέρνουν τὸν Χόρρε.

— Νόνη! (Φωνάζει βραχνὰ κεῖνος, ὁ Χάγγαρτ ὅμως δὲν τὸν ἀκούει. Κι' ἀφοῦ σκέφτηκε λιγάκι τὸν ξαναφωνάζει.)

— Καπετάνιε Νόνη! Σήκω!

(Ἀλλὰ ὁ Χάγγαρτ δὲν ἀποκρίνεται, καὶ ὁ ναύτης μουρμουρίζει).

— Ὁ Νόνη εἶναι μεθυσμένος καὶ κοιμᾶται. Ἔ, ἄς τον νὰ κοιμᾶται. Οὔ, τί κρύα ποὖναι ἡ νύχτα! δὲν ἔχει μέσα της καθόλου ζέστη, τόσο ποὺ νὰ ζεστάνῃς καὶ τὴν ἄκρη τῆς μύτης σου. Κρυώνω! Κρυώνω καὶ στενοχωριέμαι, Νόνη, δὲν μπορῶ νὰ πίνω ἔτσι, ἂν καὶ εἶμαι ἕνας μεθύστακας κι' αὐτὸ τὸ γνωρίζουν ὅλοι. Μ' ἄλλο πρᾶμμα εἶναι νὰ πίνῃς κι' ἄλλο νὰ κολυμπᾶς μέσα στὸ τζίν, αὐτὸ εἶναι ὅλως διόλου ἄλλο πρᾶμμα, Νόνη: γίνηκες σωστὸς πνιγμένος, ἀληθινὸς πεθαμένος. Ντρέπομαι γιὰ λογαριασμό σου Νόνη. Νά, θὰ πιῶ τώρα λιγάκι καὶ.....

(Σηκώνεται τρικλίζοντας βρίσκει μιὰ γεμάτη μποτίλια καὶ πίνει)

— Καλὸς εἶν' ὁ ἀγέρας. Τὸν ὀνομάζουνε φουρτοῦνα—Τ' ἄκουσες, Νόνη; Τὸν ὀνομάζουνε αὐτὸν τὸν καιρὸ φουρτοῦνα. Μὰ πῶς θὰ τὴν ὀνομάζαν τὴν ἀληθινὴ φουρτοῦνα;

(Ξαναπίνει)

— Καλὸς ἀγέρας!

(Ζυγώνει τὸ παράθυρο καὶ τραβόντας τὴν ἄκρη τοῦ παν-ιοῦ, κοιτάζει ὄξω.)

— Οὔτ' ἕνα φῶς, μήτε στὴ θάλασσα, μήτε στὸ χωριό: κρύφτηκαν ὅλοι καὶ κοιμοῦνται, περιμένουν ὥσπου νὰ περάσει ἡ φουρτοῦνα. Μὼρ-ρρ-κρύο. Ἐγὼ ὅμως θἄπιανα καὶ θὰ τοὺς ἔδιωχνα ὅλους στὴ θάλασσα, εἶναι ἄτιμο νἄρχονται σιμά της μόνο μὲ τὴν καλοκαιρία. Αὐτὸ θὰ πῇ πὼς κοροϊδεύουν τὴ θάλασσα. Ἐγὼ εἶμαι ἕνας πειρατής, αὐτὸ εἶν' ἀλήθεια, μὲ λένε Χόρρε καὶ ἀπὸ καιρὸ πιὰ θἄπρεπε νὰ μ' ἔχουν κρεμάσει στὴν ἀντένα, κι' αὐτὸ εἶν' ἀλήθεια, μὰ γὼ δὲν θὰ τὴν ἔκανα ποτὲς αὐτὴ τὴν προστυχιά: νὰ κοροϊδέψω τὴ θάλασσα. Γιατί μ' ἔφερες σ' αὐτὴ τὴν τρύπα Νόνη;

(Μαζεύει ξερόκλαδα καὶ τὰ πετάει στὸ τζάκι)

— Σ' ἀγαπάω, Νόνη. Νά, θ' ἀνάψω φωτιὰ γιὰ νὰ ζεσταθοῦνε τὰ πόδια σου, γιατὶ ἤμουνα ἡ παραμάνα σου, Νόνη—μὰ σὺ τρελλάθηκες αὐτὸ εἶνε ἀλήθεια. Ἐγὼ εἶμαι ἕνας γνωστικὸς ἄνθρωπος, ὡστόσο δὲν καταλαβαίνω τίποτε ἀπ' τὰ καμώματα σου. Γιατὶ τὸ παράτησες τὸ καράβι; Θὰ σὲ κρεμάσουν Νόνη, θὰ σὲ κρεμάσουν κι' ἐγὼ θὰ κρέμωμαι πλάϊ μὲ σένα. Τρελλάθηκες αὐτὸ εἶν' ἀλήθεια!

(Ἀνάβει τὴ φωτιὰ ὕστερα ἑτοιμάζει φαγὶ καὶ πιοτὸ)

— Ἄμα ξυπνήσεις θὰ πῇς: «Φωτιά». Κι' ἐγὼ θὰ σοῦ πῶ: «ἕτοιμη». Ὕστερα θὰ πῇς: «νὰ πιῶ» Κι' ἐγὼ θὰ σοῦ πῶ: «ἕτοιμο» Κι' ὕστερα πάλι θὰ μεθύσῃς κι' ἐγὼ θὰ μεθύσω μαζὶ μὲ σένα, καὶ θ' ἀρχίσῃς νὰ λὲς ἀρλούμπες—ὡς πότε λοιπόν, θὰ ξακολουθήσῃ αὐτό; Δυὸ μῆνες τώρα ποὺ ζοῦμε ἔτσι, μὰ ἴσως καὶ δυὸ χρόνια, εἴκοσι χρόνια—πνίγομαι πιὰ μέσα στὸ ντζίν, δὲν καταλαβαίνω τίποτα ἀπ' τὰ καμώματά σου Νόνη.

(Πίνει)

— Ἡ τρελλάθηκα ἀπ' τὸ ντζίν, ἢ κάπου κοντὰ βουλιάζει κάποιο καράβι. Πῶς ξεφωνίζουν!

(Κοιτάζει στὸ παράθυρο)

— Ὄχι, κανείς. Εἶν' ὁ ἀγέρας ποὺ χτυπιέται καὶ παίζει μονάχος του. Εἴδε πολλὰ καράβια νὰ τρακάρουνε καὶ τὸ κάνει στ' ἀστεῖα: μοναχός του φωνάζει, μοναχός του βρίζει καὶ κλαίει καὶ μονάχος του πάλι γελᾶ, ὁ κατεργάρης! Μ' ἂν φαντάστηκες πάλι πὼς τὸ κουρέλι αὐτὸ ποὺ κρέμασαν στὸ παράθυρο—εἶναι πανὶ καραβιοῦ, κι' αὐτὸ τὸ σαράβαλο— τρικάταρτο βρίκι, θἄσαι ἕνας βλάκας! Δὲν πᾶμε πουθενά! Εἴμαστε ἀραγμένοι τ' ἀκοῦς;

(Κουνάει προσεχτικὰ τὸν κοιμισμένο)

— Σήκω Νόνη. Στενοχωριέμαι μονάχος. Ἂν εἶναι νὰ πίνωμε, ἂς πίνωμε τότε μαζὶ—στενοχωριέμαι Νόνη!

(Ὁ Χάγγαρτ ξυπνᾶ, τεντώνεται καὶ λέει χωρὶς ν' ἀνοίξῃ ἀκόμα τὰ μάτια.)

— Φωτιά.

— Ἕτοιμη.

— Νὰ πιῶ.

— Ἕτοιμο! Καλὸς εἶν' ὁ ἀγέρας Νόνη. Κοίταξα ἀπ' τὸ παράθυρο κι' ἡ θάλασσα μοῦ πιτσίλιξε τὰ μάτια. Τώρα ἔχει πλήμμη κι' οἱ ἀφροὶ φτάνουν ὡς τὸν πύργο. Στενοχωριέμαι, Νόνη, θέλω νὰ κουβεντιάζω μὲ σένα. Μὴ θυμώνῃς!

— Κρυώνω.

— Τώρα θ' ἀνάψῃ ἡ φωτιά. Δὲ τὰ καταλαβαίνω τὰ καμώματά σου! Φοβᾶμαι πολὺ πὼς ἔχασες τὰ μυαλά σου.

— Ἐσὺ ἤπιες πιά;

— Ἤπια.

— Φέρε δῶ.

(Πίνει ἀπὸ τὴν μποτίλια πλαγιασμένος καὶ περιφέροντας τὸ βλέμμα στοὺς στραβοὺς καὶ γραντζουνισμένους τοίχους, τῶν ὁποίων φωτίζεται τώρα ἡ κάθε προεξοχή, ἡ κάθε χαραματιὰ ἀπὸ τὸ δυνατὸ φῶς τοῦ τζακιοῦ. Ἀκόμη εἶν' ἀβέβαιος γιὰ τὸ ξύπνημά του, μὰ κι' ὅλ' αὐτὰ δὲν εἶναι ὄνειρο. Σὲ κάθε δυνατὸ φύσημα τοῦ ἀνέμου ἡ φλόγα ἐξορμάει ἀπὸ τὸ τζάκι, καὶ τότε ὅλος ὁ πύργος φαντάζει σὰ νὰ φλογίζεται—λυώνουν καὶ κρύβονται στὴν ἀνοιγμένη πόρτα οἱ τελευταῖες σκιές).

— Ὄχι ἀμέσως, Νόνη! Ὄχι, ἀμέσως! (λέει ὁ ναύτης καὶ πέρνει μὲ τρόπο τὴν μποτίλια. Ὁ Χάγγαρτ κάθεται καὶ σφίγγει μὲ τὰ δυὸ χέρια τὸ κεφάλι).

— Πονάει—Τί φωνὴ ἦταν αὐτή; Τσακίστηκε τὸ καράβι;

— Ὄχι, Νόνη; Ἦταν ὁ πονηρὸς ἀγέρας.

— Χόρρε!

— Καπετάνιε.

— Δός τὴ μποτίλια.

(Πίνει λίγο καὶ τὴν ἀκουμπάει στὸ τραπέζι. Ὕστερα βηματίζει μέσ' τὴν κάμαρα τεντώνοντας τοὺς ὤμους καὶ τὸ στῆθος καὶ βλέπει ἀπὸ τὸ παράθυρο, ὁ Χόρρε κοιτάζει ἀπάνω ἀπὸ τὸν ὦμο του λέγοντας:)

— Οὔτε ἕνας φῶς. Σκοτάδι κι' ἐρημιά, ὅποιος ἔπρεπε νὰ χαθῇ κεῖνος χάθηκε κι' ὅλας, μὰ οἱ προνοητικοὶ φοβιτσιάρηδες κάθονται ἀπάνω στὴ στεριά.

(Ὁ Χάγγαρτ γυρίζει καὶ λέει σκουπίζοντας τὸ πρόσωπο:)

— Ὅταν εἶμαι μεθυσμένος ἀκούω φωνὲς καὶ τραγούδια. Ἐσὺ δὲν τὸ παθαίνεις αὐτὸ Χόρρε; Ποιὸς τραγουδᾷ τώρα;

— Ὁ ἀγέρας τραγουδᾷ, Νόνη, μόνον ὁ ἀγέρας.

— Ὄχι καὶ κάποιος ἄλλος; Σὰ νὰ τραγουδάῃ ἄνθρωπος, γυναῖκα τραγουδάει, καὶ οἱ ἄλλοι γελᾶν καὶ κάτι λένε φωνάζοντας. Κι' εἶναι μόνον ὁ ἀγέρας αὐτό;

— Μόνον ὁ ἀγέρας.

— Γιατὶ λοιπὸν μὲ ξεγελᾶ; (λέει ὁ Χάγγαρτ μὲ ἀλαζονεία.)

— Στενοχωριέται, Νόνη, σὰν καὶ μᾶς, καὶ κοροϊδεύει τοὺς ἀνθρώπους. Ἄκουσες καμμιὰ φορὰ στὸ πέλαγο νὰ λέῃ ψέμματα καὶ νὰ κοροϊδεύῃ; Ἐκεῖ λέει πάντα τὴν ἀλήθεια, μὰ ἐδῶ—ἐδῶ τρομάζει τοὺς ἀκροθαλασσίτες καὶ γελάει μαζί τους. Δὲν ἀγαπῶ τοὺς δειλούς, τὸ γνωρίζεις.

(Ὁ Χάγγαρτ λέει σκυθρωπά:)

— Ἄκουγα πρὸ ὀλίγου πὼς ἔπαιζε στὴν ἐκκλησία ὁ ὀργανοπαίχτης τους. Λέει ψέμματα.

— Ὅλοι τους εἶναι ψεύτηδες.

— Ὄχι! (Φωνάζει μὲ ὀργὴ ὁ Χάγγαρτ) Ὄχι ὅλοι. Καὶ κεῖ ὑπάρχουνε ἄνθρωποι ποὺ λένε τὴν ἀλήθεια. Θὰ σοῦ κόψω τ' αὐτιὰ ἂν θ' ἀρχίσῃς νὰ συκοφαντῇς τοὺς τίμιους ἀνθρώπους! Τ' ἀκοῦς;

— Μάλιστα.

(Σωπαίνουν καὶ ἀκροάζονται τὴν ἄγρια μουσικὴ τῆς Θάλασσας. Ὁ Χάγγαρτ στενάζει βαθειά, καὶ κοιτάζει γύρω του μὲ κάποια ἀπορία σὰν ἄνθρωπος ποὺ μόλις ξύπνησε. Διατάζει σύντομα:)

— Τὴν πίπα.

— Ἕτοιμη.

(Ἀνάβουν καὶ οἱ δυό.)

— Μὴ θυμώνῃς Νόνη (λέει ὁ ναύτης.) Γίνηκες τόσο νευρικὸς δὲν κοτάει κανεὶς νὰ σοῦ πῇ μιὰ λέξη. Μπορεῖ νὰ κουβεντιάσῃ μαζί σου;

— Καὶ κεῖ ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ λένε τὴν ἀλήθεια (λέει ὁ Χάγγαρτ ἀφίνοντας σκυθρωπὰ κύκλους καπνοῦ).

— Πῶς νὰ στὸ πῶ Νόνη ; (ἀποκρίνεται ὁ ναύτης προσεχτικὰ μὰ πεισματάρικα). Δὲν ὑπάρχουνε κεῖ εἰλικρινεῖς ἄνθρωποι. Εἶμαι ἀπὸ τότε ποὺ γίνηκε ὁ κατακλυσμός : τότε ὅλοι οἱ τίμιοι ἄνθρωποι ἔφυγαν στὴ θάλασσα καὶ στὴν στεριὰ ἔμειναν μόνον οἱ δειλοὶ καὶ οἱ ψεύτηδες.

(Ὁ Χάγγαρτ μιὰ στιγμὴ σιωπᾶ, ὕστερα βγάζει τὴν πίπα ἀπ' τὸ στόμα καὶ γελάει εὔθυμα :)

— Ἐσὺ τὸ σκέφθηκες αὐτό ;

— Ἔτσι νομίζω ἐγὼ (λέει μὲ μετριοφροσύνη ὁ Χόρρε).

— Ἔξοχα. Κι' ἄξιζε τὸν κόπο νὰ μαθαίνῃς γι' αὐτὸ τὴν ἱερὰ ἱστορία ! Σ' ἐμάθαινε παπᾶς τὴν ἱστορία ;

— Ναί. Στὴ φυλακὴ τοῦ κατέργου. Ἐκεῖ μέσα ἤμουνα ἀθῶος σὰν περιστερά. Κι' αὐτὸ εἶναι ἀπ' τὴν ἱερὰ ἱστορία, Νόνη : ἐκεῖ ὅλο ἔτσι μιλᾶνε.

— Ἦταν κουτοί. Ἐσένα δὲν ἔπρεπε νὰ σὲ μαθαίνουν παρὰ νὰ σὲ κρεμάσουν ἀμέσως... (λέει ὁ Χάγγαρτ καὶ προσθέτει σκυθρωπά :) Μὴ λὲς κουταμάρες ναύτη. Καὶ δός μου τὴ μποτίλια.

(Πίνουν. Ὁ Χόρρε χτυπάει τὸ πόδι στὸ πέτρινο πάτωμα καὶ ρωτάει).

— Σ' ἀρέσει αὐτὸ τὸ ἀσάλευτο πρᾶμμα ;

— Θἄθελα νὰ χόρευε ἀπὸ κάτω μου τὸ κατάστρωμα.

— Νόνη ! (Φωνάζει ὁ ναύτης μ' ἐνθουσιασμὸ) Νόνη ! Νὰ ποὺ ἀκούω ἕνα σωστὸ λόγο ! Ἂς φύγωμε λοιπὸν ἀπ' ἐδῶ. Δὲ μπορῶ πιὰ νὰ ζῶ ἔτσι, πνίγομαι μέσα στὸ ντζίν, δὲν καταλαβαίνω τίποτε ἀπ' αὐτὰ ποὺ κάνεις, Νόνη ! Ἔχασες τὰ μυαλά σου. Ἄνοιξέ μου τὴν καρδιά σου, παιδάκι μου. Ἤμουνα ἡ παραμάνα σου σὲ τάγιζα μὲ τὰ χέρια μου, Νόνη, ὅταν σ' ἔφερε ὁ πατέρας σου στὸ πλοῖο. Θυμᾶμαι πῶς ἐκαιγότανε τότε ἡ πολιτεία καὶ μεῖς φύγαμε στὴ θάλασσα, κι' ἐγὼ δὲν ἤξερα τί νὰ σοῦ κάμω : ἔσκουζες σὰ γουρουνόπουλο μέσα στὴ σκάφη. Ἤθελα τότε νὰ σὲ ρίξω στὴ θάλασσα,—τόσο πιὰ σ' εἶχα βαρεθῆ. Ἄχ, Νόνη, ὅλα αὐτὰ εἶναι τόσο συγκινητικά, ποὺ δὲν μπορῶ νὰ τὸ θυμᾶμαι. Πρέπει νὰ πιῶ. Πιὲς καὶ σύ, ἀγοράκι μου, ὄχι ὅμως ὅλο ἀμέσως !

(Πίνουν. Ὁ Χάγγαρτ βηματίζει ἀργὰ καὶ βαρειά, σὰν ἄνθρωπος κλεισμένος στὴ φυλακή, ποὺ δὲν θέλει ὅμως νὰ δραπετέψῃ.)

— Πλήξη ! (λέει, χωρὶς νὰ κοιτάξῃ τὸν Χόρρε. Ἐκεῖνος μὲ ὕφος ποὺ δείχνει πῶς καταλαβαίνει, κουνάει καταφατικὰ τὸ κεφάλι.)

— Πλήξη, καταλαβαίνω. Ἀπὸ τότε ;...

— Ἀπὸ τότε.

— Ἀπὸ τότε ποὺ πνίξαμε κείνους ; Φώναζαν παρὰ πολύ.

ΧΑΓΓΑΡΤ.— Δὲν ἄκουσα τίς φωνές τους. Μὰ νά, τί ἄκουσα: μέσα στὰ στήθια μου κάτι κόπηκε τότε Χόρρε. Πάντα πλήξη, παντοῦ πλήξη ! Νὰ πιῶ !

(Πίνει)

— Ἐκεῖνος ποὺ ἔκλαιγε,—λὲς νὰ τὸν φοβᾶμαι Χόρρε; Τί καλὰ ποὺ πέθανε ! Τὰ δάκρυά του ἔτρεχαν κι' ἐκεῖνος ἔκλαιε σὰ δυστυχισμένος. Γιατί τὸ ἔκανε αὐτό ; Ἴσως νἄτανε ἀπὸ καμμιὰ χώρα ὅπου δὲν ἄκουσαν ποτὲ νὰ γίνεται λόγος γιὰ τὸ θάνατο, τί λὲς καὶ σὺ ναυτάκι μου ;

ΧΟΡΡΕ.—Δὲ θυμᾶμαι, Νόνη. Μιλᾶς τόσο πολὺ γι' αὐτόν ἔστω, μὰ γὼ δὲ θυμᾶμαι τίποτε.

ΧΑΓΓΑΡΤ. — Ἦταν κουτός. Χάλασε τὸ θάνατό κι' ἐμένα μοῦ χάλασε τὴ ζωή μου. Τὸν καταρι Χόρρε. Ἂς εἶναι καταραμένος. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν σημ τίποτε, Χόρρε,—Ὄχι !

(Σιγὴ)

ΧΟΡΡΕ.—Ἔχουν καλὸ ντζὶν στ' ἀκρογιάλι αὐτὸ— σβύσῃ, Νόνη, θὰ περάσῃ σιγὰ-σιγά. Μιὰ ποὺ τὸν κατ στηκες, δὲν ἔχει πιὰ καμμιὰ σωτηρία: νὰ πάῃ ἴσα κόλαση σὰ στρεῖδι.

(Ὁ Χάγγαρτ κουνάει τὸ κεφάλι)

— Ὄχι, Χόρρε, ὄχι ! Πλήξη. Ἄχ, ναύτη, γιατ σταθῶ ἐδῶ, ὅπου ἀκούω τὴ θάλασσα ; Ἔπρεπε νἄρ ἐκεῖ στὰ βάθη τῆς γῆς ὅπου δὲν τὴν ξέρουν καθόλ θάλασσα, ὅπου δὲν ἄκουγαν ποτὲ νὰ μιλᾶν γι' αὐτή— μίλια πιὸ μακρυά, πέντε χιλιάδες μίλια !

— Τέτοια γῆ δὲν ὑπάρχει.

— Ὑπάρχει Χόρρε. Ἔλα νὰ πίνουμε καὶ νὰ γε Χόρρε. Αὐτὸς ὁ ὀργανοπαίχτης λέει ψέμματα. Τραγού μου, Χόρρε, ἐσὺ τραγουδᾶς καλά. Μέσα στὴ βραχνιασ φωνή σου ἀκούω τὸ τρίξιμο τῶν ξαρτιῶν, ἡ ἐπωδή μοιάζει μὲ τὸ κουρελιασμένο ἀπ' τὴν φουρτοῦνα πανί. Τ γούδα ναυτάκι μου !

(Ὁ Χόρρε κουνάει μελαγχολικὰ τὸ κεφάλι)

— Ὄχι, δὲν θὰ τραγουδήσω.

—Τότε θὰ σ' ἀναγκάσω νὰ προσευχηθῇς, σὰν κείνους !

— Αὐτὸ δὲν θὰ τὸ κάνῃς. Εἶσαι ὁ καπετάνιος μπορεῖς νὰ μοῦ πάρῃς τὴ ζωή, νὰ καὶ τὸ πιστόλι. Ε γεμᾶτο Νόνη. Καὶ τώρα θὰ πῶ τὴν ἀλήθεια. Καπετά Ἐκ μέρους ὅλου του τοῦ πληρώματος σᾶς μιλάει ὁ Χόρ ναύκληρος.

(Ὁ Χάγγαρτ λέει :)

— Ἄστα αὐτὰ τὰ καμώματα Χόρρε. Δὲν ὑπάρχει κανένα πλήρωμα. Εἴμαστε ἐμεῖς οἱ δύο μόνο. Πιὲς καλύ

(Πίνει)

— Ἐκεῖνος ὅμως σὲ περιμένει, τὸ ξέρεις καλὰ α Καπετάνιε σκοπεύετε νὰ γυρίσετε στὸ καράβι καὶ ν' λάβετε πάλι τὴν διοίκηση ;

— Ὄχι.

— Δὲν καταλαβαίνω τίποτα ἀπ' τὰ καμώματά Νόνη. Τί λοιπὸν σκέπτεστε νὰ κάμετε, καπετάνιε ;

(Ὁ Χάγγαρτ πίνει)

— Ὄχι ὅλο ἀμέσως, Νόνη, ὄχι ὅλο. Σκέπτεστε, κ τάνιε, νὰ μουχλιάσετε μέσα σ' αὐτὴ τὴν τρύπα καὶ νὰ ριμένετε ὥσπου νἀρθοῦν τὰ σκυλιὰ τῶν χωροφυλάκων τὴ πόλη, κι' ὕστερα θὰ μᾶς κρεμάσουν,καὶ ὄχι στὴν ἀντ παρὰ ἁπλούστατα ἀπάνω σ' ἕνα ἡλίθιό τους δέντρο ;

— Ναί. Ὁ ἀγέρας δυναμώνει. Τ' ἀκοῦς Χόρρε ἀγέρας δυναμώνει !

— Καὶ τὸ χρυσάφι ποὺ θάψαμε δῶ ; (δείχνει μὲ τὸ χτυλο κάτω).

— Τὸ χρυσάφι ; Πάρτο καὶ τράβα ὅπου θέλεις.

(Ὁ ναύτης λέει μ' ὀργή).

— Εἶσαι κακὸς ἄνθρωπος, Νόνη. Μόλις πάτησες τ οἱ σκέψεις σου γίνηκαν σκέψεις προδότη. Νά, τί κάνει

— Πάψε, Χόρρε. Ἀκούω τοὺς ναύτες μας ποὺ τραγουδοῦν τ' ἀκοῦς ; Ὄχι, τὸ κρασὶ αὐτὸ χτυπάει στὸ κεφάλι. Σὲ λίγο θἄμαι μεθυσμένος. Δός μου τὴ μποτίλια.

— Δὲν πᾶς στὸν παπᾶ ; Θὰ σοῦ δώσει ἄφεση ἁμαρτιῶν.

— Σκασμός ! (ἀνακράζει ὁ Χάγγαρτ καὶ πιάνει τὸ πιστόλι).

(Σιγή. Ἡ φουρτούνα δυναμώνει. Ὁ Χάγγαρτ βηματίζει ἐρεθισμένος, πέφτοντας ἀπάνω στοὺς τοίχους. Κάτι μουρμουρίζει κομμένα. Ἄξαφνα ἁρπάζει τὸ πανὶ καὶ τὸ τραβᾶ μὲ μανία, ἀφίνοντας νὰ μπῇ μέσα ὁ ἁρμυρὸς ἀγέρας. Τὸ λυχνάρι σχεδὸν σβύνει, καὶ ἡ φλόγα στὸ τζάκι ἀναταράζεται ἄγρια, σὰν τὸν Χάγγαρτ.)

— Γιατί κλείδωσες τὸν ἄνεμο ; Τώρα ἔτσι, τώρα εἶναι καλά, ἔλα δῶ.

— Ἤσουν ὁ κεραυνὸς τῆς θάλασσας ! (λέει ὁ ναύτης).

— Ναί. Ἤμουν ὁ κεραυνὸς τῆς θάλασσας.

— Ἤσουν ὁ κεραυνὸς τῶν ἀκρογιαλιῶν ! Τὸ δοξασμένο ὀνομά σου βούϊζε σὰν κῦμα, σ' ὅλα τ' ἀκρογιάλια ὅπου ζοῦσαν μόνο ἄνθρωποι. Σ' ἔβλεπαν στὸν ὕπνο τους. Ὅταν σκέφτονταν τὸν ὠκεανό, σκέφτονταν ἐσένα. Ὅταν ἄκουαν τὴ φουρτοῦνα, σ' ἄκουαν ἐσένα, Νόνη.

— Ἔβαζα φωτιὰ στὶς πολιτεῖες τους. Ἀπὸ κάτω μου σαλεύει τὸ κατάστρωμα, Χόρρε. Ἀπὸ κάτω μου σαλεύει τὸ κατάστρωμα !

(Γελάει χαρούμενα, τρελλά.)

— Βούλιαζες τὰ καράβια τους. Ἔρριξες στὸν βυθὸ τῆς θάλασσας ἕναν Ἐγγλέζο, ποὺ σὲ κυνηγοῦσε.

— Εἶχε δέκα κανόνια περισσότερα ἀπὸ μένα.

— Καὶ σὺ τὸν ἄναψες καὶ τὸν βούλιαξες. Θυμᾶσαι, Νόνη, πῶς γελοῦσε τότε ὁ ἀγέρας ; Ἡ νύχτα ἦταν σκοτεινὴ σὰν τὴν ἀποφινή, καὶ σὺ τὴν ἔκανες μέρα, Νόνη. Μᾶς λύκνιζε μιὰ φλογερὴ θάλασσα.

(Ὁ Χάγγαρτ στέκει χλωμὸς μὲ μάτια κλεισμένα. Κι' ἄξαφνα φωνάζει κυριαρχικά :)

— Ἀρχηγέ !

— Ἕτοιμος (ἀναπηδάει ὁ Χόρρε).

— Τὸ πλήρωμα στὸ κατάστρωμα.

— Ἕτοιμοι.

(Τὸ διαπεραστικὸ σφύριγμα τοῦ ναύκληρου, μπαίνει σὰ σουβλερὸ κεντρὶ μέσα στὸ ἀνταριασμένο κορμὶ τῆς τρικυμίας. Ὅλα πέρνουν μιὰ ξεχωριστὴ ζωηράδα καὶ ἀρχίζουν νὰ μοιάζουν μὲ κατάστρωμα καραβιοῦ. Τὰ κύματα φωνάζουν μ' ἀνθρώπινες φωνές, καὶ μισομεθυσμένος, γεμάτος πάθος, ὁρμὴ καὶ ὀργὴ κουμαντάρει ὁ Χάγγαρτ.)

— Στὰ ξάρτια ! —Τὴ σκοτελάτσα. — Οἱ ἁρμενιστὲς ἕτοιμοι !

— Σκοπεῦστε στ' ἄρμενα, δὲν θέλω νὰ τὸν βουλιάξω ἀμέσως. Τὸ τιμόνι δεξιά, ξαπλωθῆτε στὸ βίντσι. Πρυμνιστὲς ἕτοιμοι.... Πῦρ ! Ἄ, ἄναψες κι' ὅλας ! Γιούργια κατ' ἐπάνω τους ! ! Ἕτοιμοι στοὺς γάντζους !

(Καὶ στριφογυρίζει τρελλὰ ὁ Χόρρε, ἐκτελώντας τὰ ἐξωφρενικὰ παραγγέλματα.)

— Ἕτοιμοι. Ἕτοιμοι.

— Θάρρος παιδιά. Μὴ φοβᾶστε τὰ δάκρυα ! Ἔ, ποιὸς σκούζει ἐκεῖ χάμω ; Μὴν τολμᾶς νὰ κλαῖς, τὴν ὥρα ποὺ πεθαίνεις ἀπάνω στὴ φωτιά· θὰν τὰ στεγνώσω τὰ ἄτιμα δάκρυά σου. Πύρ ! Παντοῦ φωτιά. Χόρρε—ναύτη ! Πεθαίνω. Ἔχυσαν μέσα στὰ στήθια μου πυρωμένη πίσσα. Ὤ, πῶς καίει !

— Πρόσεχε, Νόνη. Πρόσεχε. Θυμήσου τὸν πατέρα σου. Χτύπα τους στὸ κούτελο, Νόνη !

— Δὲ μπορῶ πιὰ Χόρρε. Μ' ἄφισαν οἱ δυνάμεις μου. Ποῦ εἶναι ἡ δύναμή μου ;

—Χτύπα τους στὸ κούτελο Νόνη. Χτύπα τους στὸ κούτελο !

— Πάρ' τὸ μαχαῖρι, Χόρρε, καὶ βγάλε μου τὴν καρδιά. Τὸ καράβι δὲν ὑπάρχει πιὰ Χόρρε,—δὲν ὑπάρχει τίποτα. Βγάλε μου τὴν καρδιά, σύντροφε, καὶ πέτα τὸν προδότη ἀπ' τὰ στήθια μου.

— Θέλω νὰ παίξω ἀκόμη, Νόνη, χτύπα τους στὸ κούτελο !

— Δὲν ἔχω καράβι, Χόρρε, δὲν ἔχω τίποτε, ὅλα εἶναι ψέμματα. Θέλω νὰ πιῶ.

(Πέρνει τὴ μποτίλια καὶ γελᾷ δυνατά.)

— Κοίταξε, ναύτη : ἐδῶ μέσα εἶναι κλεισμένοι καὶ ὁ ἀγέρας, καὶ ἡ θύελλα, καὶ σύ, κι' ἐγώ. Ὅλα εἶναι ἀπάτη, Χόρρε !

— Θέλω νὰ παίξω.

— Ἐδῶ μέσα εἶναι κλεισμένος ὁ πόνος μου. Γιὰ δές ! Μέσα σ' αὐτὸ τὸ πράσινο ποτῆρι, σὰν τὸ νερό, μ' αὐτὸ δὲν εἶναι νερό. Ἂς πιοῦμε. Χόρρε, ἐκεῖ στὸν πάτο βλέπω τὸ γέλιο μου καὶ τὸ τραγοῦδι σου. Δὲν ὑπάρχει πιὰ τὸ καράβι, καὶ δὲν ὑπάρχει τίποτε..... Ποιὸς εἶν' ἐκεῖ ; (Ἁρπάζει βιαστικὰ τὸ ὅπλο. Τὲ τζάκι ἀνάβει ἀδύνατα, τρεμοσαλεύουν οἱ σκιὲς—δυὸ ὅμως ἀπ' τὶς σκιὲς εἶναι πιὸ σκοτεινὲς ἀπὸ τὶς ἄλλες. Ὁ Χόρρε φωνάζει).

— Ἄλτ !

(Ἀποκρίνεται μιὰ ἀνδρικὴ φωνή, βαρειὰ καὶ πνιχτὴ)

— Πιὸ σιγά ! Κατέβασε τὸ ὅπλο. Εἶμαι ὁ Ἀββᾶς τοῦ χωριοῦ.

— Ἄναψε του την, Νόνη, ἄναψε του την ! Ἦρθαν νὰ σὲ πάρουν.

— Ἦρθα νὰ σᾶς βοηθήσω. Ἄστο χάμω λοιπὸν τὸ μαχαῖρι σου, κουτέ, ἐγὼ καὶ χωρὶς αὐτὸ μπορῶ νὰ σοῦ τσακίσω τὰ κόκκαλα. Δειλέ, φοβήθηκες μιὰ γυναίκα κι' ἕνα παπᾶ !

(Ὁ Χάγγαρτ ἀφίνει τὸ πιστόλι καὶ λέει εἰρωνικά :)

— Μιὰ γυναίκα κι' ἕνας παπᾶς ! Σάμπως ὑπάρχει καὶ τίποτε ἄλλο πιὸ φοβερό ; Συγχωρῆστε τὸν ναύτη μου, κύριε Ἀββᾶ, εἶναι μεθυσμένος, κι' ὅταν εἶναι μεθυσμένος, εἶναι πολὺ ἀπρόσεχτος καὶ μπορεῖ νὰ σᾶς σφάξῃ. Χόρρε, μὴν παίζῃς μὲ τὸ μαχαῖρι.

— Ἦρθε γιὰ σένα, Νόνη.

ΑΒΒΑΣ.—Ἦρθα νὰ προειδοποιήσω : ὁ πύργος αὐτὸς μπορεῖ πολὺ σύντομα νὰ γκρεμνιστῇ. Φύγετε ἀπ' ἐδῶ !

ΧΑΓΓΑΡΤ.— Γιατὶ κρύβεσαι, κοπέλλα μου ; Θυμᾶμαι πῶς σὲ λένε : σὲ λένε Μαριέτ.

ΜΑΡΙΕΤ.— Δὲν κρύβομαι. Κι' ἐγὼ θυμᾶμαι πῶς σᾶς λένε : σᾶς λένε Χάγγαρτ.

— Ἐσὺ τὸν ἔφερες ἐδῶ ;

— Ἐγώ.

ΧΟΡΡΕ.— Δὲν στὸλεγα, Νόνη πὼς ὅλοι τους εἶναι προδότες ;

ΧΑΓΓΑΡΤ.— Σκασμός !

ΜΑΡΙΕΤ.— Ἔχετε πολὺ κρύο ἐδῶ μέσα, θὰ ρίξω λίγα ξερόκλαδα στὸ τζάκι. Μπορῶ νὰ τὸ κάμω αὐτό ;

ΧΑΓΓΑΡΤ.— Κάμε το.

ΑΒΒΑΣ.— Ὁ πύργος κοντεύει νὰ πέσῃ. Ἕνα μέρος τοῦ τοίχου γκρεμίστηκε κι' ὅλας, ἀπὸ κάτω σας ὑπάρχει κενό. Ἄκου.

(Χτυπάει μὲ τὸ πόδι τὸ πέτρινο εὔηχο πάτωμα.)

— Καὶ ποῦ θὰ πέσῃ ;

— Στὴ θάλασσα, ἔτσι θαρρῶ ! Τὸ παλάτι γίνεται κομμάτια, κομμάτια πέτρες.

(ὁ Χάγγαρτ γελᾶ)

— Τ' ἀκοῦς Χόρρε; Τὸ πρᾶμμα αὐτὸ δὲν εἶναι καὶ τόσο ἀσάλευτο καθὼς σοῦ φάνηκε : νὰ περπατάῃ δὲ ξέρει, μὰ ξέρει ὅμως νὰ πέφτῃ. Πόσοι ἄνθρωποι ἀκόμη ἤρθαν μαζί σου παπᾶ, καὶ ποῦ τοὺς ἔχεις κρυμμένους ;

ΜΑΡΙΕΤ.— Ἤρθαμε μόνο οἱ δυό μας, ὁ πατέρας κι' ἐγώ.

ΑΒΒΑΣ. — Ὡστόσο μιλᾶς ἄσχημα τοῦ παπᾶ, αὐτὸ δὲν μ' ἀρέσει !

ΧΑΓΓΑΡΤ.— Καὶ σὺ ἦρθες ἀπροσκάλεστός, κι' ἐμένα δὲν μ' ἀρέσει καθόλου αὐτό !

ΑΒΒΑΣ.— Γιατί μ' ἔφερες ἐδῶ, Μαριέτ ; Πᾶμε.

(Ὁ Χάγγαρτ λέει κοροϊδευτικά :)

— Κι' ἐμᾶς μᾶς ἀφίνετε ἐδῶ γιὰ νὰ χαθοῦμε ; Αὐτὸ δὲν εἶναι χριστιανικό, χριστιανέ μου.

— Ἐγώ, κι' ἂν εἶμαι παπᾶς, εἶμαι ὡστόσο κακὸς χριστιανός, κι' ὁ Κύριος τὸ γνωρίζει αὐτὸ (λέει μ' ὀργὴ ὁ Ἀββᾶς.) Καὶ νὰ σώσω ἕναν τέτοιον θρασὺ παληάνθρωπο, σὰν καὶ σένα δὲν ἔχω καμμιὰ ὄρεξη. Πᾶμε λοιπόν, Μαριέτ.

ΧΟΡΡΕ.— Καπετάνιε !

ΧΑΓΓΑΡΤ.— Σῶπα, Χόρρε, Ἔτσι λοιπὸν μιλᾶς, Ἀββᾶ.... πάει νὰ πῇ δὲν εἶσαι ψεύτης ;

— Ἔλα μαζί μου καὶ θὰ δῇς.

— Καὶ ποῦ θὰ πάω μαζί σου ;

— Στὸ σπίτι μου.

— Στὸ σπίτι σόυ ; Τ' ἀκοῦς Χόρρε — στὸ σπίτι τοῦ παπᾶ ! Καὶ ξέρεις ποιὸν προσκαλᾶς στὸ σπίτι σου ;

— Ὄχι, δὲ ξέρω. Βλέπω ὅμως πὼς εἶσαι νέος καὶ δυνατός, βλέπω πὼς τὸ πρόσωπό σου, ἂν καὶ εἶναι σκυθρωπό, εἶναι ὅμως ὄμορφο, καὶ σκέφτομαι πὼς θἄσαι δουλευτὴς ὄχι χειρότερος ἀπ' τοὺς ἄλλους.

— Δουλευτής ; Χόρρε, ἄκουσες, τί εἶπε ὁ παπᾶς ;

(Καὶ οἱ δυὸ ξεκαρδίζονται στὰ γέλοια. Ὁ Ἀββᾶς λέει μ' ὀργή :)

— Εἶστε μεθυσμένοι κι' οἱ δυό σας.

ΧΑΓΓΑΡΤ.— Ναί λιγάκι ! Μὰ κι' ἂν δὲν ἤμουνα θὰ γελοῦσα ἀκόμη περσότερο.

ΜΑΡΙΕΤ.— Μὴ γελᾶς Χάγγαρτ.

(ὁ Χάγγαρτ μὲ ὀργή.)

— Δὲν μ' ἀρέσουν οἱ ψεύτικες γλῶσσες τῶν παπάδων, Μαριέτ, οἱ πασαλειμένες ἀπὸ πάνω μὲ τὴν ἀλήθεια, σὰν τὸ δόλωμα γιὰ τὶς μῦγες. Ὁδήγησέ τον καὶ φύγε καὶ σύ, κοπέλλα μου : ξέχασα πῶς σὲ λένε.

(Κάθεται καὶ βλέπει σκοτεινὰ μπροστά του. Τὰ φρεΐδια του εἶναι ζαρωμένα, καὶ βαριὰ σφίγγει τὸ χέρι, τὸ σκυμμένο κεφάλι, τὸ κατηφορητὸ καὶ γερὸ σαγώνι.)

— Δὲ σὲ γνωρίζει καθόλου πατέρα ! Μίλησε του γιὰ σένα ! Μιλᾶς τόσο καλά, ἅμα θέλῃς,—θὰ σὲ πιστέψῃ πατέρα ! Χάγγαρτ !

(ὁ Χάγγαρτ σωπαίνει)

— Νόνη ! Καπετάνιε !

(Πάλι σιγή. Ὁ Χόρρε ψιθυρίζει μυστικά :)

— Ἔχει μεγάλη λύπη. Πές το τοῦ παπᾶ, κορίτσι μου, ἔχει μεγάλη λύπη.

(Καὶ πάλι βροντᾶνε τὰ κυλώματα τοῦ πύργου. Σὰ νὰ συμπλέκουνται τὰ χέρια χτυπᾶνε τὰ κύματα, ἀπαντῶντας τὴν πεσμένη πέτρα καὶ γελοῦν στριγγλιάρικα, παφλάζοντας. Ὅλοι, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Χάγγαρτ τινάζονται καὶ βλέπουν πρὸς τὸ παράθυρο. Ὁ Ἀββᾶς βήχει πνιχτά.

— Νὰ πῶς γίνηκε τὸ πράμμα—γιὰ ἄκου το, στραβοκέφαλε, πῶς γίνηκε τὸ πράμμα. Αὐτὴ μοῦ λέει πὼς δὲν μὲ γνωρίζεις ἀκόμη. Λοιπὸν ἐγὼ τοῦ λέγω : «εἶναι ἡ κόρη μου !» Κι' ἐκεῖνος μοῦ λέει : «πῶς ! ἐσύ ἕνας Παπᾶς, δὲν μπορεῖς νἄχῃς θυγατέρες».

ΜΑΡΙΕΤ.— Ἦταν ὁ Πάπας ἀπὸ τὴ Ρώμη ποὺ τῶπε αὐτό.

ΑΒΒΑΣ.—Ναί, ὁ Πάπας. Πῶς λοιπὸν δὲ μπορεῖ ἀφοῦ ἔχει ; Μιά !

—Μιά! (τὸν βοηθάει ὁ Χόρρε κοιτάζοντας τὸν Χάγγαρτ).

— Ἐσύ. μούργη, σκάσε, δὲν τὸ λέγω γιὰ σένα! Θαρρεῖς πὼς ἤρθε στὰ συγκαλά του—ὄχι. Ξαφνικὰ μοῦ ξαναμηνάει : «νὰ προσεύχεσαι λατινικά.» Καὶ κεῖνοι δὲν καταλαβαίνουν τίποτες. Δυό ! «Ἐ, ὁ Θεὸς μαζί σου,—αὐτὸ τῶπε ἔτσι ὁ Πάπας : —μπορεῖς νὰ προσεύχεσαι κινέζικα ἂν θέλεις, μόνο δικές σου προσευχὲς νὰ μὴν κάνῃς, δὲν γίνεται. — «Ποιὲς λοιπὸν τότε ;» — «Νά, ἐκεῖνες ποῦμαθες» — «Μὰ γὼ τὶς ξέχασα» — «Νὰ τὶς ξαναμάθῃς!» λέει ἐκεῖνος....

ΜΑΡΙΕΤ.—Ὁ Πάπας.

ΑΒΒΑΣ.—Ναί, ὁ Πάπας. Κι' ἐγὼ τοῦ λέγω : «Δὲν τὶς θέλω τὶς μαθημένες προσευχές, δὲν ἔχουν μέσα κεῖ τὰ δικά μου λόγια». Καὶ τότε ἀρχίσαμε τοὺς ἀφορισμούς : ἐκεῖνος ἐμένα κι' ἐγὼ αὐτόν, ἐκεῖνος ἐμένα κι' ἐγὼ αὐτόν. Βγάλαμε ὅλο μας τὸ ἄχτι. Ἂν ἄκουες μοναχὰ τὶς κατάρες μου! Ὤ, δὲ ξέρει ἀκόμη τί πονηρὸς ποὺ εἶμαι ! Ἐκεῖνος ἐμένα λατινικὰ κι' ἐγὼ αὐτόνε λατινικά. Γιατὶ θὰ μποροῦσε νὰ μοῦ πῇ : δὲν ἀκούω !

(Γελᾶ κ' ὕστερα ἀποβήχει πνιχτά.)

— Βαρειὰ εἶν' ἡ δουλειὰ τοῦ παπᾶ, γυιόκα μου. Αὐτὸ θὰ στὸ πῇ αὐτή. Μαριὲτ πές του το !

— Χάγγαρτ ! Μ' ἀκοῦς Χάγγαρτ. Μιλῶ ἐγὼ ἡ Μαριέτ.

(Ὁ Χάγγαρτ ὑψώνει τὴν κεφαλὴ κι' ἀποκρίνεται σχεδὸν μὲ ἀπάθεια.)

— Κοίταξε τὸ πρόσωπό μου παπᾶ. Μὴ γελᾶς ὅμως, δὲ μ' ἀρέσει σὰ γελᾶν μὲ μένα. Βλέπεις λοιπὸν παπᾶ μου : εἶχα καλὸ πρόσωπο. Ἦταν ψυχρὸ καὶ μύριζε ἄνεμο, σὰ σύγνεφό. Σὰν τὸ νερὸ τῆς θάλασσας ἦταν πικράρμυρο, καὶ γερὸ κι' ἀγνὸ—νὰ μ' ἀγαπήσῃ μποροῦσε κι' ἕνας γλάρος ἀκόμη. Καὶ τώρα γιὰ δές !—τί ἄσχημο καὶ κακὸ πρόσωπο.

ΜΑΡΙΕΤ.— Ὄχι.

ΑΒΒΑΣ.—Σῶπα Μαριέτ.

ΧΑΓΓΑΡΤ.— Σῶπα, κοπέλλα μου ! Εἶναι ἀποκρουστικὸ—ἢ μήπως δὲν εἶδες ἀκόμη ἀντρίκιο πρόσωπο ; Εἶναι ἁπαλὸ καὶ θερμό, σὰν τὸ στεκούμενο νερό, μυρίζει βάλτο καὶ γῆ, εἶν' ὀνειροπαρμένο σὰ μιὰ λίμνη.

ΧΟΡΡΕ.—Εἶναι ἀπ.ὸ τὸ τζίν, ἀγοράκι μου. Ἐγὼ θαρρῶ πὼς εἶνε ἀπὸ τὸ τζίν, Νόνη. Πίνει παρὰ πολὺ γι' αὐτὸν κοπέλλα μου.

ΧΑΓΓΑΡΤ.—Θἄναι πολὺ φριχτὸ αὐτὸ ποὺ θὰ σᾶς πῶ: μιὰ φορὰ ὁ ἥλιος βασίλεψε σὰ πάντα, καὶ δὲν ξαναβγῆκε πιά. Συμβαίνει καμμιὰ φορὰ σὲ σᾶς, στὴν ἀκροθαλασσιὰ αὐτό ; Ἂν συμβαίνει πρέπει νὰ τὸ γνωρίζετε πόσο εἶναι φριχτό.

ΜΑΡΙΕΤ.—Συμβαίνει. Ὁ ἥλιος βασιλεύει καὶ δὲν ξαναβγαίνει πιά.

ΧΑΓΓΑΡΤ.—(σηκώνεται). Μὰ γιὰ σκέψου, νέα μου : ὁ ἥλιος δὲν ξαναβγῆκε πιά. Ἐγὼ τὸν περίμενα ὅλη τὴ νύχτα κι' ἐκοίταζα χωρὶς νὰ κλείνω τὰ μάτια, καὶ ἦρθε τὸ πρωῒ καὶ πρόβαλε ἡ μέρα —μὰ ὁ ἥλιος δὲν φάνηκε. Φοβήθηκα κοπέλλα μου ! Τρόμαξα καὶ ρίχτηκα νὰ τὸν ψάχνω σ' ὅλο τὸν κόσμο, γύρισα ὅλες τὶς θάλασσες καὶ τὰ πέλαγα, ἔφτανα ὡς τὶς ἄκρες τῆς γῆς, ὅπου ἡ κόλαση βράζει μέσα σὲ κρύες φλόγες τραβώντας τὰ βλέμματα μὲ τὴ θαυμαστὴ ὀμορφιά της καὶ ἡ καρδιὰ μεταμορφώνεται σὲ πάγο !

(Ὁ Χόρρε νεύει μὲ πικρία :)

— Ἔτσι, ἔτσι Νόνη ! Ἔχει λύπη, παπᾶ.

— Καὶ εἶδα πολλὲς μαῦρες νυχτιὲς ἐγώ, μὰ ὁ ἥλιος —δὲν ἔβγαινε. Ὁ ἄνεμος τσάκιζε τὰ κατάρτια μου, ἐγὼ ἔβαζα καινούργια, ἐκάλμαρε ὁ ἄνεμος, καὶ νά, αὐτούς, τοὺς ἔβαζα στὰ κουπιὰ σὰ τοὺς καταδίκους. Σ' ἕνα μερόνυχτο βία βία κάναμε ἕνα μίλλι.....

— Καὶ πιὸ λίγο Νόνη. Ὅλοι μας εἴχαμε ξετρελλαθῆ μαζί σου, ἂ θέλουμε νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια !

(Ὁ Χάγγαρτ ζυγώνει βιαστικὰ τὸν Ἀββᾶ καὶ λέει κοιτάζοντάς τον στὰ μάτια:)

— Ξέρεις λατινικά, παπά, μ' αὐτὸ ὅμως δὲν τὸ ξέρεις ἀκόμη: γιατί οἱ ἄνθρωποι δὲν γελᾶν πεθαίνοντας ; Θἄταν καλύτερο γι' αὐτούς, αὐτὸ εἶναι πιὸ σωστό, παπᾶ, μὰ τὴν ἀλήθεια σοῦ λέγω ! Ἆχ, νέα μου ! Εἶδα πὼς καιγότανε ἕνας ἄνθρωπος δεμένος στὸ κατάρτι—γιὰ σκέψου, τὰ μαλλιά του ἄρχισαν νὰ τσιτσιρίζουν κι' ἐκεῖνος τραγουδοῦσε καὶ γελοῦσε σὰ νὰ βρισκότανε σὲ γάμο. Αὐτὸς ἦταν ἄνθρωπος ! Ἐγὼ γονατιστὸς δέχτηκα τὴ δύναμή του, στάθηκα στὰ γόνατα καὶ δέχτηκα τὴ δύναμή του..... Δός μου τζὶν ναύτη !

— Δυνάμωνε τὰ πανιά, Νόνη. Χτύπα τους στὸ κούτελο.

— Θέλεις ; Θά σου τραγουδήσῃ ἕνα τραγοῦδι Μαριέτ. Τραγούδα, Χόρρε ! Ξέρει ὄμορφα τραγούδια.

(Ὁ Ἀββᾶς κοιτάζει ἐπίμονα στὸ πρόσωπο τὸν Χάγγαρτ καὶ λέει ἀργά :)

— Μὴν εἶσαι σύ, παλληκάρι μου, ἐκεῖνος ὁ τυχοδιώχτης, ἐκεῖνος ὁ κακοῦργος, ὁ γνωστὸς σ' ὅλες τὶς θάλασσες καὶ τ' ἀκρογιάλια, ποὺ λέγεσαι.....

(Βουὴ καινούργιου γκρεμίσματος τοῦ πύργου σκεπάζει τὰ λόγια του, κανεὶς ὅμως δὲν προσέχει στὴ βουὴ—ὅλονῶν τὰ βλέμματα εἶναι στραμμένα ἀπάνω στὸ Χάγγαρτ ποὺ τραβάει ἀργὰ ἀπὸ τὸ στόμα του ἀσκό).

(Ὁ Χόρρε λέει βραχνά :)

— Σὲ γνώρισαν, Νόνη. Φυλάξου !

— Μὴν παίζεις τὸ μαχαῖρι Χόρρε.—Ἦταν ὁ πατέρας μου, Ἀββᾶ.

(Ὁ Ἀββᾶς ὑποχωρόντας :)

— Καὶ ποῦ βρίσκεται ;

— Τὸν σκότωσαν. Ἐγὼ ὅμως πῆρα τ' ὄνομά του. Καὶ εἶνε γιὰ τὸ κεφάλι τὸ δικό μου ποὺ ὥρισαν τὴν ἀμοιβὴ μὲ τὴν ὁποία μπορεῖ κανεὶς ν' ἀναστήσει τὸν Ἰούδα.....Ἄκου Μαριέτ !

(Ρίχνει χάμω μερικὰ χρυσᾶ νομίσματα κι' αὐτὰ μὲ κρότο κυλᾶν ἀπάνω στὸ πέτρινο πάτωμα).

— Αὐτά, εἶν' ἡ μουσικὴ μὲ τὴν ὁποία χορεύουν οἱ προδότες. Δὲν εἶν' ἔτσι, Χόρρε, ναυτάκι μου.

(Γελᾶν μαζί. Τραβήχτηκε ἀπ' αὐτὸν ὁ Ἀββᾶς καὶ ἡ ἴδια ἡ Μαριὲτ ἄθελά της ἔκαμε ἕνα βῆμα πρὸς τὰ ὀπίσω, ἀλλὰ σταμάτησε. Ὁ Χόρρε γελᾶ βάναυσα).

— Πῶς τοὺς κούνησε,—σημαντικὸν ἀγέρα σήκωσες ! Γιατί θαρροῦν, Νόνη, πὼς εἴμαστε κι' οἱ δύο μας Ἀββάδες κι' ἐμεῖς δὲν εἴμαστε καθόλου Ἀββάδες. Ὅλοι τους εἶναι ψεύτηδες καὶ προδότες, Νόνη. Οἱ ψυχές τους εἶναι μαῦρες σὰν τὴ γῆ στὸ ἡλιοβασίλεμα. Σὰ σηκώνεται ἡ φουρτοῦνα..... ποῦ πᾶς Νόνη ;—πιὸ βαθειὰ στὴ θάλασσα, πιὸ μακρυὰ ἀπ' τὰ καταραμένα τους ἀκρογιάλια. Στὴ θάλασσα καπετάνιε !

—Πᾶμε ναύτη.Ἀλλά, μαζὶ μὲ τὸν πύργο. Τὴ πίπα μου!

(Κάθεται καὶ περιμένει ἀδιάφορα. Ὁ Χόρρε τὸν ἐξετάζει μὲ προσοχὴ καὶ κουνάει ἀπελπισμένος τὸ κεφάλι, δίνει τὴ πίπα στὸ Χάγγαρτ κι' ἀνάβει κι' αὐτὸς τὴ δική του. Καὶ μιμούμενος τὰ κουνήματα τοῦ Χάγγαρτ, κάθεται ἀδιάφορος ἀνακούκουρδα. Μουρμουρίζει κοροϊδευτικά).

— Καράβι μιὰ φορά ! Τρελλάθηκες Νόνη μὰ τὴν ἀλήθεια, κι' ἐγὼ μαζί σου.

(Καινούργια βουή. Ὁ πύργος σαλεύει. Ὁ ἄνεμος σφυρίζει σὰν κακοῦργος ποὺ καλεῖ τοὺς συντρόφους του, κι' ἡ νύχτα ἀγριεύει. Καὶ λέει ἀποφασιστικὰ ἡ Μαριέτ :)

— Πᾶμε ! Πᾶμε λοιπὸν Χάγγαρτ. Σὲ λίγο θὰ πέσουν ὅλα, τὸ βεβαιώνω ἐγὼ Χάγγαρτ, σὲ λίγο θὰ πέσουν ὅλα.

ΧΟΡΡΕ.—(ἀφήνοντας καπνὸ) Λέει ψέμματα, Νόνη !

ΧΑΓΓΑΡΤ.—(ὅμοια) Τὸ ξέρω, Χόρρε ! Δὲν τὸν στεγνώνεις καλὰ τὸν καπνό, τραβάει ἄσχημα.

ΧΟΡΡΕ.—Ἔτσι τὸν πουλᾶν, Νόνη. Οἱ λωποδῦτες !

(Ἡ Μαριὲτ λέει μὲ πόνο :)

— Ἢ μήπως ξέχασες πῶς μὲ λένε ; Μὲ λένε Μαριέτ. Χάγγαρτ !

ΧΟΡΡΕ.— Ἐσένα φωνάζει, Νόνη, γιὰ μένα οὔτε λέξη.

ΧΑΓΓΑΡΤ.— (σκυθρωπὰ) Βαρέθηκαν τὰ χορατά σου, ναύτη. Κάνε τὴ προσευχή σου στὸ διάβολο, θαρρῶ πὼς σηκώνουμε ἄγκυρα.

ΜΑΡΙΕΤ. — Θἄθελα νἄξερα : τί κάνετε ὅλοι σας ; Ἢ μήπως ἔτσι πρέπει : νὰ κάθεστε καὶ νὰ περιμένετε ὅλα νὰ

γκρεμίσουν ! Γιατί σωπαίνεις λοιπὸν πατέρα ; Ἐσένα μιλῶ πατέρα—ποῦ εἶναι ἡ λαλιά σου ; Ἢ μήπως γελιέμαι—καὶ σὺ δὲν εἶσαι ὁ πατέρας μου ;

ΑΒΒΑΣ.—Πιὸ σιγά, Μαριέτ !

ΜΑΡΙΕΤ. — Ποιὸν λοιπὸν νὰ παρακαλέσω σὰ σωπαίνετε ὅλοι ; Καλὰ θὰ παρακαλέσω τοῦτες τὶς πέτρες, τὸν ἄνεμο, θὰ παρακαλέσω ἐγώ, τὴ φουρτοῦνα θὰν τὴ φωνάζω μάννα μου καὶ θὰ γονατίσω μπροστά της. Μήπως εἶν' αὐτὸ ποὺ περιμένεις Χάγγαρτ—Χάγγαρτ !

(Ὁ Ἀββᾶς σκυθρωπά :)

— Πᾶμε, Χάγγαρτ. Ἐγὼ σοῦ τὸ λέω αὐτό.

ΧΟΡΡΕ.—Λέει ψέμματα, Νόνη.

ΧΑΓΓΑΡΤ.—Τὸ ξέρω, Χόρρε.

ΑΒΒΑΣ.—Τὰ ξέχασα ὅλα ὅσα μοῦ φανέρωσες, παλληκάρι μου. Πᾶμε ! Τὰ ξέχασα ὅλα ! Τ' ἀκοῦς,—δὲν θέλω νὰ ξέρω ποιὸς εἶσαι. Ἂς ποῦμε ἔτσι : δὲν ἤσουν κανείς. Μὰ πᾶμε λοιπόν, θεότρελλε !

ΧΟΡΡΕ. — Σὲ λίγο θὰ σοῦ πῇ πὼς σ' ἀγαπάει. Ἄχ, Νόνη τί ὄμορφα ποὺ ἦταν στὴ φυλακὴ τοῦ κάτεργου : ἤμουν τότε ἀθῶος σὰν περιστερά !

ΜΑΡΙΕΤ.—Δὲν ἀκούει ἀπὸ λόγια πατέρα.

ΑΒΒΑΣ. — Ἀμ τί ἀκούει τότε ; Καὶ γιατί γελᾶς Μαριέτ ; Κοιτᾶχτε την: γελᾶ.

(Ὁ Χάγγαρτ ρίχνει μιὰ γρήγορη ματιὰ στὴ Μαριὲτ ποὺ χαμογελᾶ—κι' αὐτὴ τοῦ λέει αὐστηρά:)

— Χάγγαρτ ! Δὸς τὴ θέση σου στὸν πατέρα: εἶναι ξένος σου. Κάτσε πατέρα : θὰ κουράστηκες νὰ στέκῃς στὸ κατῶφλι.

ΧΟΡΡΕ.— Αὐτὴ κουμαντάρει ἐδῶ μέσα; Κλεῖσ' της τὸ στόμα Νόνη !

ΧΑΓΓΑΡΤ.—Σκασμός !

(Σηκώνεται καὶ χωρὶς νὰ κοιτάξῃ τὴν Μαριέτ, παραχωρεῖ μὲ εὐγένεια τὸν μπάγκο ὅπου καθότανε, στὸν Ἀββᾶ. Ἐκεῖνος βλέπει γύρω μὲ ἀπορία—καὶ ξαφνικὰ βάζει κάτι πνιχτὰ γέλοια πιάνοντας τὰ πλευρά του :)

— Ὄχι, δά, τ' ἀκούσατε μὲ τί τρόπο τὸ εἶπε : πατέρα κάτσε κουράστηκες νὰ στέκῃς στὸ κατῶφλι ! Πατέρα τὰ πόδια σου ἀρχίζουν νὰ τρέμουν, στεκόσουνα τόση ὥρα στὴν πόρτα ! Ἔ, τότε : σ' εὐχαριστῶ, Μαριέτ !

(Κάθεται καὶ φωνάζει εὔθυμα :)

— Ναύτη ! Στραβομούρη ! Μιὰ πίπα. Θέλω κι' ἐγὼ νὰ καπνίσω μὲ σᾶς. Ὡστόσο δὲν θάταν καλύτερο νὰ φύγῃς Μαριέτ ;—ἐγὼ θὰ μείνω μαζί τους. Δὲ θὰ φύγω.

— Ὄχι.

(Τραβιέται στὸν τοῖχο, ἀκουμπῶντας τὸν ὦμο σὲ μιὰ ἤρεμη στάση ἀναμονῆς. Ὅλοι παίζουν μὲ ἡρεμία. Ὁ Χάγγαρτ φέρεται πολὺ εὐγενικά, ὁ ἀββᾶς εἶναι ἁπλὸς καὶ σοβαρός. Καὶ μόνον ὁ Χόρρε μένει ὡς τὸ τέλος ὁ ἴδιος : γεμίζει βαρετὰ μιὰ πίπα καὶ τὴν ἁπλώνει μὲ δυσαρέσκεια τοῦ ἀββᾶ.)

ΧΑΓΓΑΡΤ.— Κάνε γρήγορα Χόρρε : ὁ Ἀββᾶς—εἶναι μουσαφίρης μας. Ὁ καπνός μας μπορεῖ νὰ μὴ σᾶς ἀρέσῃ, Ἀββᾶ, καπνίζουμε πολὺ δυνατό.

ΑΒΒΑΣ.— (Ἀνάβοντας τὴ πίπα.) Κι' ἐγὼ καπνίζω ὅποιο νάναι ! Εἶναι καιρὸς ποὺ ἐγκατασταθήκατε ἐδῶ ;

ΧΑΓΓΑΡΤ.— Κοντὰ δυὸ μῆνες. Θαρρῶ πὼς εἶν' ἔτοι Χόρρε ;

ΧΟΡΡΕ.— Σωστά.

ΧΑΓΓΑΡΤ.— Ναί, κοντὰ δυὸ μῆνες. Καὶ πῶς πάει στὸ φετεινὸ χειμῶνα τὸ ψάρεμα, κύριε Ἀββᾶ ; Εἶστε εὐχαριστημένος ;

ΑΒΒΑΣ.— Ὄχι καὶ τόσο. Ναί, ὄχι καὶ τόσο ! Πολὺ μὰς ἐμπόδισαν οἱ κακοκαιρίες. Ὡστόσο δὲν θὰ σᾶς ἦταν καὶ πολὺ βολικὸ νὰ ζῆτε ἐδῶ μέσα· θὰ κάνει κρῦο ὑποθέτω.

ΧΑΓΓΑΡΤ,— Ναί, φυσάει. Δὲ μοῦ λέτε σᾶς παρακαλῶ, τίνος ἦταν τοῦτο τὸ παλάτι ; Καθὼς φαίνεται εἶναι πολὺ παληὸ καὶ πρὸ πολλοῦ πιὰ ἀκατοίκητο. Τὸ πρόσεξα ἀπ' τὴ θάλασσα.

(Γδοῦπος, τριξίματα καὶ μουγκριτά. Ὁ πύργος τραντάζει ὁλόκληρος σαλεύει, ὡς τὰ θέμελα. Ἀπὸ τὸ ταβάνι καὶ τ' ἀσκέπαστο παράθυρο πέφτουν μερικὲς πέτρες καὶ μὲ θόρυβο κυλᾶν στὸ πάτωμα.)

ΧΟΡΡΕ.— Οἴ, Νόνη ! Σηκώσαμε καθὼς φαίνεται τὴν ἄγκυρα. Φύγε γρήγορα κοπέλλα μου, εἶναι καιρὸς νὰ βγοῦνε οἱ ἐπιβάτες. Πάρτε την, παπᾶ !

(Ὅλοι στέκουν χλωμοί ! Μόνον ὁ Χάγγαρτ δὲν τὸ κουνάει ἀπ' τὸν τόπο του, εἶναι ὠχρὸς κι' αὐτός, ἀλλ' ὄχι ἀπὸ φόβο.)

ΑΒΒΑΣ.— Δὲν φεύγεις πιά, κόρη μου ;—ἐγὼ θὰ μείνω λίγο ἐδῶ.

ΜΑΡΙΕΤ.— Ὄχι !

(Μιλάει ὁ Χάγγαρτ, τραβῶντας μ' ἀφέλεια τὸ πεσμένο πετραδάκι μὲ τὸ πόδι.)

— Φοβᾶμαι νὰ σᾶς κουράσω μὲ τὶς ἐρωτήσεις μου, κ. Ἀββᾶ. Μὰ εἶστε τόσο καλοπροαίρετος, ποὺ ἄθελα μοῦ παρουσιάζεται ἡ ἐπιθυμία νά....

ΑΒΒΑΣ.— (μὲ ὀργὴ) Μὴ χασκογελᾶς μπρὸς τὸ θάνατο, παιδάριο. Σὰ θέλῃς νὰ πεθάνῃς, πέθανε, κανεὶς δὲν ἀρνιέται τὸν θάνατο, μὰ νὰ κάμῃς τὸν καραγκιόζη, εἶναι ντροπὴ σου ! Κι' ἐγὼ δὲν εἶμαι κανένας μαρκίσιος καθώς καὶ σὺ δὲν εἶσαι κανένας κόντες, γιὰ νὰ μὲ λὲς «σεῖς».

(Ὁ Χάγγαρτ χτυπάει μὲ ὀργὴ τὸ πόδι :)

— Α ! Τί καλοὶ ἄνθρωποι ποὺ εἶστε, καὶ τί καλὸς ποὺ εἶναι ὁ τόπος σας—μαζί σας μπορεῖ νὰ πεθάνῃ κανεὶς ἀπ' τὰ γέλοια ! Ἔ, σύ, ψευτοπαλληκαρά, παπᾶ ποὺ ἀποκρίνεσαι σ' ὅλα τὰ ἐρωτήματα, ἀποκρίσου λοιπὸν σ' ἕνα ἄλλο ποὺ θὰ σοῦ κάμω : δὲ θὰ μοῦ δώσεις τὴ κόρη σου, νά, αὐτὴν ἐδῶ τὴν Μαριέτ ; Θέλω νὰ τὴν πάρω γυναίκα μου. Ἴσως καὶ νὰ τὴν ἀγαπῶ—δὲν τὄμαθες ἀκόμη αὐτό; Α-χα! Σωπαίνεις, παλληκαρὰ, φεύτη ! Ἔξω ἀπὸ δῶ λοιπόν ! Διώξτους, Χόρρε—θὰ πεθάνωμε μονάχοι μας !

(Ἡ Μαριέτ, πέρνει τὸ ὑψωμένο χέρι τοῦ Χάγγαρτ, καὶ τὸ χαμηλώνει σιγά).

— Ποιὸς λοιπόν, λέει ψέμματα ἐδῶ μέσα, Χάγγαρτ ; Μήπως ἐγώ, ἐκείνη ποὺ μόνο γιὰ σένα τὴν ὀνόμασαν καὶ τὴν ὀνομάζουν Μαριέτ ; Ὦ, Χάγγαρτ — ὤ, ἄσπλαχνε Χάγγαρτ ! !

(Συνέχεια)

Ἀπ' τὸ Ρωσσικό : ΑΘΗΝΑ Ι. ΣΑΡΑΝΤΙΔΗ

ΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΓΑΛΛΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

CHARLES BAUBY: **«Les reflets du miroir»**. βαμε, στὴ δεύτερή τους ἔκδοση, τὰ «Ἀντιφεγγίσματα ῆ καθρέφτη» τοῦ κ. C. Bauby. Ὁ ποιητὴς περικλείνει κω ἀπὸ ἕνα γενικὸ τίτλο, διάφορα ποιήματά του, ποὺ υνε μόνο κοινὸ χαραχτηριστικὸ τὴν εἰλικρίνεια, ποὺ τὰ ινει σὰν καθρέφτη, ποὺ μέσα του ἀντιφεγγίζεται ἡ ψυχή ου. Τὸ βιβλίο εἶναι χωρισμένο σὲ πολλὰ μέρη κάτ' ἀπ' ὺς τίτλους : «Καταλωνικά», «Προβιγκιανά», «Στὸ περιόριο τῆς ἱστορίας», «Τραγούδια γιὰ κείνη», «Τραγούδια λευκώματα», «Ὄνειρα», «Ὧρες μαβιές», «Εἰκόνες καὶ πεῖα», «Σκόρπια λουλούδια», ποὺ ὅλων ἡ διάθεση διαίνεται ἀπ' τὸν τίτλο τους, καὶ τέλος «Οἱ ρυθμοί».

Πολλὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ τραγούδια πρωτοδημοσιεύτηκαν σὲ αριγιακὰ καὶ Προβιγκιανὰ περιοδικά. Εἶναι σχεδὸν ἡ όκληση, ὡς τὰ τώρα, ποιητικὴ ἐργασία τοῦ κ. Bauby, πὸ 15 ὡς 20 χρονῶν. Γενικὰ ὁ ποιητὴς εἶναι συντηρηκὸ ταλέντο, ἐπηρεασμένος ἀπ' τοὺς μεγάλους μαὶτρ τοῦ ρασμένου αἰῶνα καὶ κυρίως Prudhomme, Samain, audelaire, Verlaine, κι' ἀπ' ὅλο τὸ félibrige, μὲ τὸν listral ἐπὶ κεφαλῆς. Ὁ στίχος του σχεδὸν παρνασσιανός, ὺς ἀπ' τὸ τελευταῖο μέρος, «Οἱ ρυθμοί», ποὺ γενικὰ ὁ οιητὴς εἶναι νεωτεριστικώτερος.

Ἡ ἀγνὴ ἔμπνευση, ἡ ἁπλότητα καὶ ἡ εἰλικρίνεια τοῦ Bauby, εἶναι μιὰ φωτεινὴ καὶ ξεχωριστὴ γραμμὴ στὴ γχρονη δημιουργηκότητα τῶν νέων τῆς Γαλλίας.

HENRY DE CHALYS: **«Les petites filles»**. ένας μικρὸς τόμος, ποὺ κλείνει καμμιὰ εἰκοσαριὰ τραγού-α, ἐπηρεασμένα ἀπὸ μιὰ Σαπφικὴ ἢ ἡδονιστική, καλλίρα, διάθεση. Ὁ στίχος τους ἁρμονικός. Ξεχωρίζουμε τὸ III, XVIII, XIX καὶ τὴν «Petite prencesse», καθὼς α μιὰν ὄμορφη μπαλλάντα, στὴν παληὰ γαλλικὴ στιχουργκὴ φόρμα, μ' ἀρχαϊκοὺς τύπους σιὴ γλῶσσα. Οἱ κόσμοι ς δημιουργίας τοῦ ποιητῆ εἶναι πολὺ περιωρισμένοι καὶ τενοί, κρύβωντας μέσα τους μιὰν ἀπόκρυφη λαγνεία.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Στὸ φύλλο τοῦ Νοέμβρη ὁ κ. Μ. Βάλσας γράφει στὴ Revue de l'Epoque» τὰ παρακάτω γιὰ τὸν κ. Βουτυρᾶ :

Στὴν ἱστορία τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας, τὸ διήγημα ρατεῖ μιὰ πολὺ σπουδαία θέση. Ἡ χρονολογία φαίνεται λὺ μακρυνὴ ποὺ θὰ ὑποσκελιστῇ ἀπ' τὸ ρομάντσο, ποὺ ξιέπαινες προσπάθειες ἀνθρώπων μὲ μεγάλο ταλέντο λεμοῦν νὰ τὸ ἀναστήσουν ἐδῶ καὶ κάμποσα χρόνια. Τὸ ήγημα, ἀντίθετα στὸ ρομάντσο, φαίνεται σὰ νὰ ἔχῃ καχτήσει τὸ λαό, καὶ κατὰ τὸ XIX αἰῶνα, ἔκαμε τέτοια ρόοδο, ποὺ μπορεῖ κανεὶς νὰ βεβαιώσῃ πὼς μὲ τὰ ἔργα ν ποιητῶν, τὰ ἔργα τῶν διηγηματογράφων εἶναι τὰ δηυργήματα τὰ πιὸ ἀντιπροσωπευτικὰ τῆς νεοελληνικῆς λολογίας. Νὰ ἀναφέρω ὀνόματα δὲ θὰ ἦταν πολὺ ἐνδιαφέν γιὰ τὸ γάλλο ἀναγνώστη, καθὼς καὶ ἀρκετὰ ἄχαρο γιὰ ένον ποὺ ὑπογράφει αὐτὲς τὶς γραμμές. Γιὰ τοῦτο θὰ ριορισθῶ νὰ πῶ ὅτι ἐπειδὴ τὸ διήγημα ἔχει ὑποστῆ μιὰ ετεια ἐξέλιξη, θἄταν πολὺ δύσκολο στὶς μέρες μας σ' ἕνα ηγηματογράφο νὰ χαράξῃ καινούργιους δρόμους καὶ νὰ μιουργήσῃ νέες ἀπόψεις στὸ στενὸ πλαίσιο αὐτοῦ τοῦ λογικοῦ εἴδους.

Αὐτὴν τὴ δυσκολία, φαίνεται, μολαταῦτα, πὼς τὴν ὑπερησε ὁ κ. Δημοσθένης Βουτυρᾶς ποὺ τὸ ἔργο του ἂν ἐξεταστῇ μὲ προσοχή, φανερώνει μιὰ νέα προσπάθεια πρὸς τὴ δημιουργία μιᾶς καινούργιας τεχνικῆς, ἄγνωστης ὡς τὰ σήμερα. Οἱ κακολόγοι τοῦ κ. Βουτυρᾶ (οἱ συνάδελφοί του εἶναι ἀρκετοὶ) ἔχουν σοβαρὰ ἐπιχειρήματα στὸ χέρι τους γιὰ νὰ τὸν συντρίψουν ἐνῷ συγχρόνως τὸν γεμίζουν μ' ἐγκώμια. Ἔλλειψη συνάφειας, ἰσχυρίζονται, στέρηση σύνθεσης, στὺλ χαλαρό, παραμελημένο καὶ ἀνόμοιο, καί, μὲ μιὰ λέξη, ἀντίθεση γενικὴ στοὺς κανόνες ἢ μᾶλλον στοὺς ὅρους τοὺς θεμελιωμένους καὶ ἀφιερωμένους γιὰ τὴν κατασκευὴ ἑνὸς ὁμορφου διηγήματος.

Ἴσως θὰ εἶχαν δίκηο ἐν μέρει ἄν, ἀφοῦ ἀπαριθμοῦσαν πρῶτα ὅλα τὰ ἐλαττώματα, ἐξεχώριζαν περισσότερο τὸ κυριώτερο —ἴσως καὶ τὸ μόνο— χάρισμα τοῦ ἔργου τοῦ κ. Βουτυρᾶ· παντοῦ, στὰ τελευταῖα του διηγήματα, διακρίνουμε κεῖνο ποὺ μάταια τὸ ζητοῦμε ἀλλοῦ : τὴν πρωτοτυπία. Αὐτὸ τὸ κύριο χάρισμα σώνει τὸ ἔργο του ἀποτυπώνοντας σ' αὐτὸ μιὰ ἀπ' τὶς προσωπικώτερες σφραγίδες. Διαβᾶστε ὁποιοδήποτε διήγημα τοῦ διηγηματογράφου μας, οὔτε μιὰ στιγμὴ δὲ θὰ ἔχετε τὴν ἐντύπωση πὼς τὸ ἔχετε διαβάσει πρωτύτερα, ποτὲ καμμιὰ ἀνάμνηση δὲ θἄρθῃ νὰ ταράξῃ τὴ γοητεία τοῦ διαβάσματός σας. Κι' αὐτὸ δὲν εἶναι μικρὸ χάρισμα. Στὸν κ. Βουτυρᾶ ὅλα εἶναι πρωτοτυπία· τὰ θέματα εἶνε διαλεγμένα ἀπ' τοὺς πιὸ κοινοὺς κύκλους τῆς λαϊκῆς ἢ ἐπαρχιώτικης ζωῆς, ἀλλὰ μὲ τὴ φροντίδα στὶς λεπτομέρειες, πέρνουν ἕνα σύνολο τόσο χτυπητό, παρουσιάζονται μὲ μιὰν ὄψη τόσο νέα, καὶ μάλιστα ἀσυνείθιστη, ποὺ ρωτιέται κανεὶς ἂν δὲν ἔχει μπῇ στὸ συγγραφέα νὰ μᾶς κάνῃ ἔκπληξη μὲ τὰ πράγματα τὰ πιὸ λίγο φκιαγμένα γιὰ νὰ μᾶς ἐκπλήττουνε. Τελειῶστε τὸ διάβασμα τοῦ μικροῦ διηγήματος «Παραλλάμα», ποὺ τὸ θεωρῶ σὰν ἀριστούργημα, καὶ ποὺ μ' αὐτὸ λίγα διηγήματα τῆς παγκόσμιας φιλολογίας μποροῦν νὰ συγκριθοῦν χωρὶς νὰ χάσουν· θὰ αἰσθανθῆτε μιὰ παράξενη ἐντύπωση, θὰ νοιώσετε τὴν ἀλήθεια αὐτουνοῦ ποὺ ὑποστηρίζω, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ μπορέσετε νὰ καταλάβετε ὁλότελα τὴν πρωτόγονη τεχνικὴ καὶ τὴ φευγαλέα σκέψη τοῦ διηγηματογράφου μας.

Ἀπ' ἔξω κι' ἀπ' τὰ δεδομένα ἀκόμα τοῦ θέματα ἡ ψυχολογικὴ ἀνάλυση τῶν προσώπων ἔχει κι' αὐτὴ ἀκόμη, τὴ σφραγίδα τῆς πρωτοτυπίας τοῦ συγγραφέα. Δὲ θὰ βρῆτε στὸ ἔργο του τὶς ἀναλογίες ἑνὸς χαραχτῆρα ποὺ ἔχει ἀναλυθῆ καὶ ἐξετασιῆ μὲ τὸ φακό. Ὁ κ. Βουτυρᾶς σὲ μπάζει μὲ ἀλαφριὲς πινελιές, μὲ παρατηρήσεις ἴσως χωρὶς σημασία, πεταγμένες σὰν κατὰ τύχη, στὸ νῆμα τῆς διήγησης ποὺ τὴν κόβει κάθε στιγμὴ γιὰ νὰ τὴν ξαναρχίσῃ πάλι. Τ' ἀνακατεύει ὅλα στὴ διήγησή του καὶ γι' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ κυττάξῃ κανεὶς τὸ ἔργο του στὶς λεπτομέρειές του, ἀλλὰ νὰ τὸ πέρνῃ στὸ σύνολό του, ὅπως προφανῶς τὸ φαντάστηκε ὁ συγγραφέας. Δὲν πρέπει νὰ κρίνῃ κανένας τὸν κ. Βουτυρᾶ ἀπὸ πολὺ κοντά, ἀλλὰ ἀπὸ κάποια ἀπόσταση, ὅπως ἕναν ἰμπρεσσιονιστὴ ζωγράφο.

Μολαταῦτα, ἂν καὶ ἀναγνωρίζουμε στὴ νέα τεχνικὴ τοῦ κ. Βουτυρᾶ, μιὰ λεπτὴ τέχνη ποὺ συνίσταται ἀκριβῶς στὴν ἀποδίωξη κάθε πλαστοῦ, μᾶς φαίνεται πὼς αὐτὴ ἡ τεχνική, ὅσο τελειοποιημένη κι' ἂν μπορῇ νάναι, μπορεῖ νὰ δώσῃ ἀκόμα τελειότερα ἔργα. Ἡ ἡλικία τοῦ συγγραφέα μᾶς δίνει ἐλπίδες. Ὁ κ. Βουτυρᾶς θὰ μείνῃ στὴν Ἑλληνικὴ Φιλολογία, σὰ μονάδα ἢ σὰν ἀρχηγὸς σχολῆς ἂν θὰ ἤθελαν νὰ τὸν μιμηθοῦν στὸν καινούργιο δρόμο ποὺ τοὺς δείχνει.

Τὸ ἔργο τοῦ κ. Βουτυρᾶ εἶναι ἀκόμη διασκορπισμένο στὰ ἑλληνικὰ περιοδικά. Δὲν ξέρω νὰ ἔχουν βγῆ ἄλλα ἀπὸ δυὸ βιβλία, «Ὁ Παπᾶς Εἰδωλολάτρης» καὶ «Ὁ Λαγκᾶς» ἔχοντας αὐτοὺς τοὺς δυὸ τόμους ὑπ' ὄψει, δὲ θὰ ἤθελα νὰ τελειώσω αὐτὸ τὸ σημείωμα χωρὶς νὰ δώσω μιὰ ἰδέα τοῦ καυστικοῦ, τοῦ pince-sans-rire πνεύματος τοῦ συγγραφέα, καθὼς καὶ τῆς τροπῆς τῆς σκέψης του. Μεταφράζω ἕνα πολὺ μικρὸ ἀπόσπασμα ἀπ' τὸ «Λαγκᾶ».

«Τώρα θὰ παρακαλέσουν τὸ Θεό, θὰ τὸν εὐχαριστήσουν γιὰ τὴ νίκη καὶ καὶ θὰ τὸν παρακαλέσουν νὰ τοὺς βοηθήσῃ νὰ σκοτώσουν πολλοὺς ἐχθρούς. Ἀπ' τὴν ἄλλη μεριὰ οἱ ἰμάμιδες καὶ οἱ λοιποὶ χοτζάδες θὰ παρακαλέσουν καὶ αὐτοὶ τὸ Θεὸ γιὰ νὰ τοὺς βοηθήσῃ καὶ ἔτσι ὁ Θεὸς θὰ βρεθῇ σὲ δύσκολη θέση σὲ ποιὸν ἀπὸ τοὺς δυὸ νὰ δώσῃ βοήθεια.... Ἀλλὰ λησμόνησα ὅτι ὁ Θεὸς εἶνε χριστιανός...»

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΒΙΒΛΙΑ

(Κάθε ἔκδοση ποὺ λαβαίνουμε, τὴν ἀναγγέλλουμε καὶ τὴν κρίνουμε).

ΑΡΙΣΤΟΥ ΚΑΜΠΑΝΗ: «***Καλλιγᾶς καὶ Ζαμπέλιος***» (Διαλέξεις περὶ Ἑλλήνων διηγηματογράφων). Ἔκδοση βιβλιοπωλείου Μ. Ζηκάκη—Ὁδὸς Πεσματζόγλου καὶ Πανεπιστημίου—Ἀθῆναι—Δρχ. 1.

— ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ —

«ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ». Παιδαγωγικὸ καὶ φιλολογικὸ περιοδικό. Διευθυντὴς καὶ ἰδιοκτήτης Ε. Παπαμιχαήλ. Ἐκδότης Μ. Ζηκάκης. Τόμ. Α΄. Φύλλ. 4—5. Αὔγουστος—Σεπτέμβριος 1920. Δραχμ. 1.50.

«ΓΡΑΜΜΑΤΑ». ***Νέα περίοδος.*** Δίμηνο περιοδικὸ—Φύλλο 2. Σεπτέμβριος—Ὀκτώβριος 1920. Διευθυντὴς Σ. Πάργας. Γραφεῖα: Πλατεῖα Μοχαμὲτ Ἀλὶ 17. Ἀλεξάνδρεια.

«ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ»—233—234— Μηνιαῖον καλλιτεχνικὸν περιοδικόν. Διευθυντής: Δ. Ι. Καλογερόπουλος.

«ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ». Μηνιαῖο Φιλολογικὸ περιοδικό. Φύλλο 3. Γραφεῖα: Μενάνδρου 36. Ἀθήνα.

«ΠΑΙΔΟΛΟΓΙΑ». Ἔτος Α΄. Τεῦχος 7. Ὀκτώβριος 1920. Μηνιαῖον εἰκονογραφημένον περιοδικὸν διὰ τὴν μελέτην τῆς βιολογίας καὶ ἐγκυκλοπαιδείας τοῦ παιδιοῦ. Ἱδρυτὴς καὶ διευθυντὴς ὁ ἰατρὸς κ. Κ. Χαριτάκης.

«LA REVUE CRITIQUE DES IDÉES ET DES LIVRES». Paraît le 10 et le 25 de chaque mois. Directeur: Jean Rivain. Abonn. étranger Frs. 75. Boulevard Saint Germain 155. Paris.

«LA REVUE DE L' ÉPOQUE». Publication mensuelle d' expression et d' étude des idées, des arts et des lettres· No 11—Deuxième année—2e série—Novembre 1920. Directeur Littéraire: Marcello—Fabri. Rue Bonaparte, 13. Paris VIe

«LA CONNAISSANCE». Revue de Lettres et d idées. Abonn. étranger francs 25. Galerie de la Madeleine 9. Paris.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΜΑΣ ΖΗΤΗΜΑ. Θᾶταν ἀληθινά, μιὰ καθαρὴ ἐθνικὴ ζημία καὶ μιὰ ἄδικη ἀνταμοιβὴ σὲ κείνους, ποὺ θυσιάστηκαν, χωρὶς καμμιὰν ἰδιοτέλεια κι' ἀπὸ ἕνα ἀγνὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν πνευματικὴ πρόοδο τοῦ τόπου μας στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐπικράτηση τῆς δημοτικῆς μας γλώσσας στὰ σχολεῖα, ἂν ἡ σημερινὴ Κυβέρνηση ἔρριχνε χάμω συθέμελα ὅλη τὴν ἐκπαιδευτικὴν ἐργασία τῆς ἄλλης ποὺ ἔφυγε.

Μακρυὰ ἀπὸ κάθε πολιτική, ἐκφράζομε τὴν εὐχὴ νὰ μὴ ληφθοῦνε, σὲ στιγμὲς νευρικότητας, γρήγορες ἀποφάσεις πάνω σ' ἕνα ζήτημα τόσο σπουδαῖο καὶ ζωτικό, ὅπως τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας μας. Ἡ συμμετοχὴ τοῦ μακαρίτη Ἴωνα Δραγούμη στὴν τότε ἀντιπολίτευση, μᾶς ἔδινε μιὰ ἐγγύηση γιὰ τὴν ἐπιθυμητὴ γιὰ μᾶς λύση του. Θέλουμε μολαταῦτα νὰ πιστεύουμε πὼς καὶ ὁ κ. Δ. Γούναρης, ὁ ἐπιστημονικὰ καταρτισμένος, ὁ βαθὺς γνώστης τῶν συγχρόνων ἐκπολιτιστικῶν ρευμάτων, ἀπ' τὸν ὁποῖο περιμένει κανένας νέες καθιερώσεις στὴν οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ ζωή μας, θὰ φανῇ ἀντάξιος τῶν προσδοκιῶν ὅλου τοῦ μορφωμένου καὶ συγχρονισμένου ἑλληνικοῦ κόσμου, ποὺ πέρνει τὸ γλωσσικὸ ζήτημα σὰ ζήτημα ἐθνικὸ καὶ περιμένει ἀπ' τὴν ἐπικράτηση τῆς ζωντανῆς μας γλώσσας στὰ δημοτικὰ σχολεῖα τὸ κέρδος ποὺ ἔχουν καρπωθεῖ ὅλοι οἱ πολιτισμένοι λαοὶ τῆς Εὐρώπης, ποὺ δὲν εἶχαν τὴν ἀτυχία νὰ τρῶνε *ψάρια* καὶ νὰ τὰ μαθαίνουν ***ἰχθῦς***, οὔτε νὰ πίνουν ***νερὸ*** καὶ νὰ τὸ μαθαίνουν ***ὕδωρ***.

ΜΙΑ ΔΗΛΩΣΗ. Θέλοντας νὰ δίνουμε σὲ κάθε μας φύλλο ἀπὸ μιὰν ὁλόκληρη εἰκόνα ἀπ' τὸ ἀριστούργημα τοῦ Ἀντρέγιεβ, ἀναγκαστήκαμε ἀπ' τὸ σημερνό μας τεῦχος νὰ φήσουμε κάμποσητ ὕλη ἔξω, ἀκόμα καὶ τὴ σελίδα τῶν μεταφράσεων ξένων ποιητῶν. Ἐλπίζοντας πὼς θὰ κατορθώσουμε νὰ μὴ ξαναεμφανίσουμε ἔτσι τὸ φύλλο μας—ἂν κι αὐτὸ τὸ κάνουμε ἀπὸ ἐνδιαφέρον στοὺς ἀναγνῶστες μας—ζητοῦμε συγγνώμη ἀπ' ὅσους θὰ βροῦν τοῦτο τὸ φύλλο μας μὲ μερικὲς ἀτέλειες.

ΙΩΝ ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ. Ἡ κυβέρνηση ἔδωκε τὴν ἄδεια νὰ διενεργηθῇ ἔρανος σ' ὅλο τὸ κράτος γιὰ νὰ στηθῇ ἕνα ἀνδριάντας στὸν Ἴωνα Δραγούμη.

Θὰ θέλαμε νὰ μὴ μείνῃ ἀμέτοχος ὁ δημοτικιστικὸς καὶ φιλολογικὸς κόσμος ποὺ μᾶς διαβάζει, σ' αὐτὴ τὴν εὐγνώμονη χειρονομία, ποὺ θὰ κάνῃ αὔριο ὁ Ἑλληνικὸς λαός.

Ἡ «Μοῦσα» θέλωντας, νὰ διευκολύνῃ, ἐκείνους, ποὺ τιμοῦν τὴ μνήμη τοῦ μεγάλου νεοέλληνα καὶ θέλωντας ἀκόμη νὰ ξεχωρίσῃ ἀπὸ τὶς ἄλλες προσφορὲς τὴ προσφορὰ τῶν Ἑλλήνων φιλολόγων καὶ δημοτικιστῶν, δηλώνει ἀπὸ σήμερα, πὼς δέχετε στὰ γραφεῖα της, ἐράνους γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτόν.

Τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ποσὰ θὰ δημοσιεύουνται σ' αὐτὴ τὴ στήλη, καὶ τὸ σύνολο θὰ δοθῇ στὰ χέρια τῆς ἐπιτροπῆς, ποὺ θὰ ἀναλάβῃ γι' αὐτὸ τό σκοπό.

Εἶναι ζήτημα τιμῆς γιὰ τὴ φιλολογία τοῦ τόπου μας, νὰ προσφέρῃ τὸ μεγαλύτερο ποσὸ γιὰ τὸν ἀνδριάντα τοῦ ἀξέχαστου Ἴδα της.

ΤΑ ΜΑΝΙΦΕΣΤΑ. Λάβαμε στὸ γραφεῖο μας μερικὰ μανιφέστα ὑπογεγραμμένα ἀπὸ διαφόρους γνωστοὺς νέους καὶ στοχαστικοὺς καθὼς κι' ἀπὸ διωργανωμένες ὁμάδες. Μᾶς εἶναι ἀδύνατο νὰ τὰ δημοσιέψουμε ἀπὸ τὴ φανερὴ ἔλλειψη χώρου σ' αὐτὸ τὸ φύλλο μας. Γυρεύουμε γι' αὐτὸ ὁμαδικὰ συγγνώμη ἀπὸ τὰ μέλη τῆς «Σοσ. νεολαίας» καὶ τῆς ὁμάδας τῶν «Νέων» καθὼς καὶ ἀπὸ τὶς διάφορες ἄλλες ὁμάδες, ποὺ μᾶς ἔστειλαν παρόμοια ψηφίσματα.

— ERRATA —

— Στὴν «Κόμη» τοῦ Baudelaire, ποὺ δημοσιεύτηκε στὸ περασμένο φύλλο, σελ. 59 στήλη 2, νὰ διορθωθοῦν τ' ἀκόλουθα: Στὸ 2ο στῖχο: οἱ πλόκαμοι—πλοκαμοί, τὸ ἀραθυμία—ἀραθυμιὰ καὶ στὸ 9ο τετράστιχο στῖχος 2 τὸ πνεῦμα—πτῶμα.

— Στὸ «Γιὰ σκέψου το, ὦ ψυχή!» τοῦ Mörike, στὴν ἴδια σελίδα 1η στήλη, ὁ 16ος στῖχος νὰ διαβαστῇ:

ἀπ' τὶς ὁπλές τους φύγῃ.

LA MUSE

PUBLICATION MENSUELLE – BELLES LETTRES – BEAUX ARTS – THÊATRE – CRITIQUE

RUE COLOCOTRONI - ATHÈNES - GRÈCE

ONNEMENTS:

r une année . . . . . Drachmes 12
r six mois . . . . . » 7

Le cahier lepta 85

«Muse» s'echangerait avec toute publication qui concernerait les Belles Lettres les Beaux Arts, le Thêatre la Critique et qui lui serait envoyée.—Aussi la «Muse» publiera tout manusrit qui traiterait les thèmes essus ecrit en Français, Anglais, Italien ou Allemand.

ΜΙΑ-ΔΥΟ ΠΕΝΝΙΕΣ ΣΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ

Κον ***Νικ. Σκαλ. Χαλκίδα.*** Τὸ τραγοῦδι σας δὲ μᾶς . "Ἐχει πολλὴ κακὴ ἔκφραση κι' ἐλαττωματικὸ ρυθμό. τε μας τίποτα καλλίτεαο. Κον ***Βαλέρ. Πειραιᾶ.*** Μᾶς εται πῶς μποροῦσες νὰ διαλέξῃς νὰ μεταφράσῃς τί- καλλίτερο ἀπ' αὐτὴ τὴ φιλολογία, ποὺ τὴν λαιπρύ- ὀνόματα σὰν τοῦ Poe, τοῦ Whitman, τοῦ Long- κτλ. Ὅσο γι' αὐτὴ τὴν κυρία, δὲ μᾶς φαίνεται τόσο σημη», γιὰ νὰ τῆς συχωρέσουμε ὅλα κεῖνα τὰ «σέντς» ἀραδιάζει. Κον ***Δέλ. Ἰωάνν.*** Τὰ τραγούδια σου, ὄχι όσο καλά. Φαίνεται ὅμως πὼς μπορεῖς νὰ γράψῃς καὶ τερα. Γιὰ ξαναστεῖλε μας. Κον ***Γιαν. Πανταζ.*** Εἶναι, ύνομε, ἀποσπάσματα ἀπὸ γνωστὰ ἔργα τοῦ Lam. καὶ Loti. Στεῖλε μας τίποτα αὐτοτελές. Κον ***Γ. Χασαπ.*** α. Δὲ μᾶς πολυάρεσαν. Ὕστερα γράφετε πολὺ στερα καὶ σᾶς διαβάσαμε μὲ κόπο. Κον ***Παῦλ. Γαλαζ.*** εξὰ τραγούδια καλούτσικα, μὰ ὄχι καὶ γιὰ δημοσίεψη. ραγοῦδι σου, δὲν ἔχει φανερὰ ἢ χτυπητὰ ἐλαττώματα, ς μᾶς ἐνθουσιάζει καὶ πολύ. Στεῖλε μας τίποτα καλλίτραγούδια, γιατὶ αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὰ πεζὰ πρέπει νὰ πολὺ καλὰ γιὰ νὰ δημοσιευτοῦν. Κον ***Ἀλεκ. Δρᾶκ.*** σᾶς ἔχουμε ἀποκομίσει τὴ γενικὴ ἐντύπωση ὅτι γρά- καλά. Τὸ ἕνα δημοσιεύεται. Περιμένουμε τὴ «Μεσα- ». Κον ***Ροδολφ.*** Λάβαμε καὶ τὰ δυό σου γράμματα. δὲν τὸ ξεχνῶ» μᾶς φαίνεται μέτριο. Κον ***Μ. Γιαν.*** ετε καλά. Αὐτὸ εἶνε ἀναμφισβήτητο, ὅσο κι' ἂν δὲν καινοποίησαν ὁλότελα μερικά σας τραγούδια. Ἡ «βρο- δημοσιεύεται. Γιὰ τἄλλα, ποὺ λέτε πὼς στείλατε, φαί- δὲν τὰ λάβαμε. Διδα. ***Φιλ. Κ. Βατ. Σμύρνη.*** Αὐτὲς σμωδίες! Ἄχ αὐτὲς οἱ χασμωδίες!... Νὰ ξέρατε πόσο ειπαθοῦμε! Διορθῶστε το, ἢ καλλίτερα, στεῖλτε μας τίποτ' ἄλλο. Κον ***Πολυβ. Ἰωανν. Θεσσαλονίκη.*** Τὸ «Στὴ φτ. καμ.» δὲν εἶναι σὰν αὐτὸ ποὺ δημοσιέψαμε. Ἔχουμε τὴν πεποίθηση πὼς γράρεις πολὺ καλλίτερα. Καὶ γι' αὐτὸ περιμένουμε τίποτ' ἄλλο. Κον ***Θεμ. Ἀχαρ.*** Αὐτὸ δείχνει κάποια σχετικὴ πρόοδο. Ὁ δεκαπεντασύλλαβός σου ὅμως, λαθεμένος σὲ μερικὰ μέρη. Μὴ βιάζεσαι νὰ δημοσιέψῃς. Διάβαζε. Κον. ***Φωτ. Μενεζ. Θεσσαλονίκη.*** Χασμωδίες καὶ κακόφωνες συνιζήσεις μπόλικες, ὅπως: «ἡ μάνα μ' νὰ τ' ἀκροασῇ» ἢ «ν' ἄρχισ' καὶ τὰ μυρολογιά». Σὰ νὰ μιλάῃ κανένας τσοπάνος.... Κον ***Ὄμπερ.*** Καλούτσικα. Ἴσως σᾶς δημοσιέψουμε κάτι. Κον ***Δέλ. Ἀγγελ.*** Δημοσιεύεται. Κον ***Βενεζ. Μυτιλήνη.*** Κάποιο style θέλεις νὰ μιμηθῇς, μὰ ὄχι μὲ πολλὴν ἐπιτυχία. Ὅσο γιὰ τὰ τρία πρῶτα φύλλα, στὰ στείλαμε. Ἂν δὲ τἄλαβες, ξαναγράψε μας. Κον ***Ἱστρ. Χλο.*** Τὰ τραγούδια σου δὲ μᾶς ἄρεσαν· οἱ στίχοι σου ἔχουν πολλὲς κακοφωνίες καὶ χασμωδίες. Ἔπειτα τὰ μάτια, νομίζουμε, πὼς δὲ γίνονται «πηγάδια ὄχ τὴν ἀγρύπνια». Νὰ ἀποφεύγῃς τοὺς ἐφτανησιώτικους τύπους, ὅπως τὸ «ὄχ» ἢ τὸ «πορτόνι». Κον ***Χαρ. Κρητ.*** Τὸ ἔχουμε πεῖ κι' ἄλλη φορά: Αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὰ πεζοτράγουδα, δὲ μᾶς ἀρέσουν. Κον ***Γιαν. Χατζίνην. Σμύρνη.*** Τὰ τραγούδια θέλουν ἀκόμα δούλεμα στὸ στῖχο. Τὸ τρίτο ὀχτάστιχο θὰ μπορούσαμε νὰ τὸ δημοσιέψουμε, ἂν δὲν εἶχε μέσα κεῖνη τὴ φράση ποὺ δὲν καταλαβαίνουμε τί θέλει νὰ πῇ: «ποὺ εἶν' ὅλο μάτια!» Κον ***Βαγγ. Δ. Φαντ.*** Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλά σας λόγια. Τὸ τραγοῦδι σας δὲν εἶναι ἀκόμα γιὰ δημοσίεψη. Κον ***Τέκ. Ἀστραπ. Θεσσαλονίκη.*** Δὲ μᾶς ἄρεσε. Διδα ***Σοφ. Μπαβ.*** Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ καλά σας λόγια. Τὸ σονέττο σας δείχνει πὼς κάτι μπορεῖ νὰ γράψετε. Γράφετε πολὺ καὶ περσσότερο διαβάζετε. Προσέξετε ἀκόμη τὸν στῖχο σας. Κο ***Ἔβεν. Πειραιᾶ.*** Ἔχετε καλὲς ἰδέες. Ἂν διορθώνατε κάπως τὴν ἔκφραση κι' ἂν ἀποφεύγατε τὶς χασμωδίες θὰ κάνατε κάτι καλό. Δίδα ***Στιτσ. Καραΐ Βουρλά.*** Γράφετε καλούτσικα. Θαρροῦμε πὼς κάτι θὰ μπορέσουμε νὰ σᾶς δημοσιέψουμε.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ:

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΒΟΥΤΥΡΑ

ΤΡΙΑΝΤΑΔΥΟ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΕΚΔΟΣΗ ΑΘΗΝΑΪΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΥ

Χ. ΓΑΝΙΑΡΗ & ΣΙΑ

3 — Σοφοκλέους — 3

"ΜΠΟΕΜ"

ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΗΣ ΣΚΕΨΗΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΙΔΑΕΦΗΜ

ΘΑ ΒΓΗ ΣΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ ΣΤΙΣ 10 ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΗ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΜΙΧΑΗΛ Σ. ΖΗΚΑΚΗ

ΟΔΟΣ ΠΕΣΜΑΤΖΟΓΛΟΥ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Φέρομεν εἰς γνῶσιν τοῦ κοινοῦ ὅτι:

Ἀναλαβόντες τὴν ἔκδοσιν τῶν λογοτεχνικῶν ἔργων τοῦ κ. Ἀντ. Τραυλαντώνη τυπώνομεν ἤ
Αον τόμον τῶν διηγημάτων του, ἐν τῷ ὁποίῳ περιλαμβάνονται τὰ ἑξῆς ὀκτὼ διηγήματα: Ἡ Ὀλυμ
Ὁ Κοψοπόδαρος — Ἡ Ἐξαδέλφη — Τὰ παράπονα — Τὰ μικρόβια — Ἡ ἀδελφὴ Καταφυγὴ — Σ
στὸ μέτρο — Φοῦρνος πρωτοφανής.

Ἡ ἐκτύπωσις τοῦ Αου τόμου θὰ ἔχῃ τελειώσῃ τὸ βραδύτερον μέχρι τῆς 15ης Δεκεμβρίου τρ.
εὐθὺς δὲ κατόπιν θὰ ἀρχίσῃ ἡ τύπωσις τοῦ Βου τόμου, ὅπου περιλαμβάνονται τὰ ἑξῆς ἓξ διηγήματα
Κρουσταλλένια — Ὁ δόκτωρ Φούσκας — Ἀνεύρεσις συνειδήσεως — Τὰ Χριστούγεννα τοῦ Ἀμερικά
Ἡ Σημαδεμένη — Τρεῖς πῆχες τόπο στὸν παράδεισο.

Ἕκάτερος τῶν τόμων θὰ ἀποτελῆται ἐκ δεκαπέντε περίπου τυπογραφικῶν φύλλων, θὰ κοσμῆ
τὸ ἐξώφυλλον δι' εἰκόνος πρωτοτύπου.

Βραδύτερον θὰ ἐκδοθῇ ὁ Γος τόμος ὑπὸ τὸν τίτλον «ὁ Θάνατος τοῦ δούλου».

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΗΣ "ΜΟΥΣΑΣ"

ΠΕΙΡΑΙΑΣ: *Ἠλιάδης καὶ Σῶμος* (Λεωφ. Σωκράτους)
» : *Χ. Παπαδάκης* (Ὁδὸς Κολοκοτρώνη)
ΣΥΡΑ: *Καλουτᾶς*
ΛΑΡΙΣΣΑ: *Ἀδελφοὶ Παπακωνσταντίνου*
ΧΙΟΣ: *Π. Ἰατρίδης* (Ὁδὸς Μητροπόλεως)
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: *Τριανταφύλλου*
» : *Καστρινάκης καὶ Γεωργαντᾶς*
ΣΜΥΡΝΗ: *Ἀμπαζόλης* (Βιβλιοπώλης). Ὁδὸς Franque.

Ἡ «*ΜΟΥΣΑ*» ΣΤΙΣ ΕΠΑΡΧΙΕΣ ΛΕΠΤΑ 80